



**EVROPSKÝ PROGRAM PRO KULTURU
PRACOVNÍ PLÁN PRO KULTURU NA OBDOBÍ LET 2011 AŽ 2014**

**VYBUDOVÁNÍ PEVNÉHO RÁMCE
MOBILITY UMĚLCŮ:
PĚT KLÍČOVÝCH ZÁSAD**

**PRACOVNÍ SKUPINA PRO OTEVŘENOU METODU KOORDINACE
(OMC) ODBORNÍKŮ Z ČLENSKÝCH STÁTŮ EVROPSKÉ UNIE
V OBLASTI
PROGRAMŮ NA PODPORU MOBILITY**

ČERVEN 2012

Obsah

1.	ÚVOD	3
1.1.	KONTEXT ZPRÁVY – EVROPSKÝ PROGRAM PRO KULTURU	3
1.2.	CÍLOVÉ SKUPINY A ÚČEL ZPRÁVY	5
1.3.	STRUKTURA ZPRÁVY	5
2.	PŘÍNOSY MOBILITY UMĚLCŮ	5
2.1.	PRO UMĚLCE A KULTURNÍ PRACOVNÍKY	6
2.2.	PRO VEŘEJNOST	8
2.3.	PRO ČLENSKÉ STÁTY EU	9
2.4.	NA ÚROVNI EU	11
3.	VYBUDOVÁNÍ PEVNÉHO RÁMCE MOBILITY UMĚLCŮ: PĚT KLÍČOVÝCH ZÁSAD ...	14
3.1.	KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 1: UZNAT HODNOTY A PŘÍNOSY MOBILITY UMĚLCŮ A DÁL NA NICH STAVĚT	14
3.2.	KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 2: ZVÝŠIT DOPLŇKOVOST POLITIK ČLENSKÝCH STÁTŮ EU A KROKŮ, KTERÉ EU PODNIKÁ NA PODPORU MOBILITY UMĚLCŮ	15
3.3.	KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 3: PŘÍZPŮSOBIT PLÁNY NA PODPORU MOBILITY MĚNÍCÍM SE POTŘEBÁM A OKOLNOSTEM.....	16
3.4.	KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 4: PODPORA MOBILITY UMĚLCŮ JE SDÍLENOU ODPOVĚDNOSTÍ	18
3.5.	KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 5: VÝZVA K EFEKTIVITĚ A ÚČINNOSTI	19
	PŘÍLOHA Č. I. OBECNÉ ÚDAJE O ZPRÁVĚ	21
	PŘÍLOHA Č. II. SEZNAM ZDROJŮ	23
1.	PŘÍKLADY PROGRAMŮ A PLÁNŮ NA PODPORU MOBILITY UMĚLCŮ V ČLENSKÝCH STÁTECH EU	23
2.	DODATEČNÉ ZDROJE, KTERÉ POSKYTLY ČLENSKÉ STÁTY	76
3.	RELEVANTNÍ STUDIE/ZPRÁVY.....	77

1. ÚVOD

Mobilita je především o výsledcích – nejen o cestování za hranice. Mobilita prosazuje šíření nových nápadů a hodnot, porozumění jiným kulturám a tradicím a rovněž vzájemné učení. Investice do programů na podporu mobility přispívají jak přímo, tak nepřímo k tvorbě pracovních příležitostí pro umělce a kulturní pracovníky, čímž podporují zaměstnanost v odvětví kultury a růst v rámci celé ekonomiky.

Mobilita je nedílnou součástí pracovního života mnoha umělců a kulturních pracovníků v Evropě. Programy a plány na podporu mezinárodní mobility poskytují více příležitostí k tvůrčím setkáním, profesnímu růstu, výměnám, přístupu na nové trhy, spolupráci a inovacím. Oběh uměleckých děl přispívá ke sdílení hodnot a tvořivosti, expanzi publika a distribučních kanálů zboží a služeb v oblasti kultury daleko od míst jejich vzniku, za hranice jednotlivých států. Mobilita je jednotným a zásadním prvkem hodnotového řetězce,¹ kam patří vzdělávání/školení, tvorba, výroba, šíření/distribuce, dokumentace/média, kritika/ochrana umění. Celý proces podporuje uměleckou tvorbu a pomáhá k dosažení jejího plného potenciálu.

Evropa prochází v současné době obdobím krize a přeměny, snižují se rozpočty a prohlubují nerovnosti mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie (členské státy EU). Tato situace dopadá v jednotlivých členských státech EU s různou intenzitou i na odvětví kultury a konkrétní oblast programů mobility umělců. Vzhledem k rostoucím cestovním nákladům se dotýká zejména periferních zemí a také malých zemí, které mohou umělcům nabídnout jen omezený trh a nevelké publikum.

V době hospodářské krize je mobilita důležitější, než kdy jindy. Kultura je oblastí skýtající možnosti růstu a hybnou silou hospodářského zotavení. Na investice do mobility umělců a kulturních pracovníků je třeba nahlížet jako na součást řešení hospodářské krize.

1.1. KONTEXT ZPRÁVY – EVROPSKÝ PROGRAM PRO KULTURU

Umělci a pracovníci v oblasti kultury se ve snaze být mobilní setkávají s konkrétními těžkostmi. Proto je podpora mobility umělců na úrovni EU jedním z cílů a priorit Evropského programu pro kulturu,² prováděného prostřednictvím několikaletých Pracovních plánů pro kulturu za použití tzv. otevřené metody koordinace (Open Method of Coordination - OMC).

Evropský program pro kulturu zahájil novou kapitolu vzájemné spolupráce členských států Evropské unie v oblasti kultury rovněž s ohledem na mobilitu umělců.

¹ Projednávané na semináři pro evropské tvůrce politiky na konferenci Fresh Circus organizované mezinárodní sítí Circostrada (duben 2012)

<http://www.circostrada.org/spip.php?rubrique76>.

² Navržený Evropskou komisí v květnu 2007 a schválený Radou Evropské Unie v listopadu 2007:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:287:0001:0004:EN:PDF>

V kontextu **Pracovního plánu pro kulturu na období let 2008 až 2010** pracovala skupina odborníků z členských států (OMC) na „**Zlepšování podmínek podpory mobility umělců a kulturních pracovníků**“. Závěrečná zpráva odevzdaná v červnu 2010 obsahovala doporučení pro Evropskou komisi, členské státy a kulturní odvětví.³

Na základě těchto doporučení Evropská komise v kontextu **Pracovního plánu pro kulturu na období let 2011 až 2014**, Priorita C: „Kompetence a mobilita“,⁴ svolala skupinu odborníků na „**Informační standardy mobility umělců a kulturních pracovníků**“, která svoji závěrečnou zprávu odevzdala v prosinci 2011.⁵

Tato zpráva je výsledkem práce **pracovní skupiny OMC zabývající se programy na podporu mobility** zahájené na počátku roku 2011, která byla rovněž vytvořena v rámci Priority C: „Kompetence a mobilita“ Pracovního plánu pro kulturu na období let 2011 až 2014. Zájem o účast v této skupině a přispívání k její práci projevilo dvacet pět členských států EU.

Pracovní skupina OMC zabývající se programy na podporu mobility vycházela z významné práce předchozích skupin odborníků. Zohlednila rovněž závěry Rady ze dne 19. a 20. května 2011 ohledně informačních služeb v oblasti mobility umělců a kulturních pracovníků.⁶ V souladu se svým **mandátem** stanoveným v Pracovním plánu pro kulturu na období let 2011 až 2014 provede pracovní skupina OMC zabývající se programy na podporu mobility „na základě studie *Mobility matters* (Na mobilitě záleží) z roku 2008⁷ analýzu a hodnocení programů a plánů na podporu mobility s cílem stanovit překážky a problémy, s nimiž se potýkají především kulturní operátoři malého rozsahu, mladí umělci a kulturní pracovníci. Určí také osvědčené postupy, s jejichž pomocí lze tyto překážky odstranit.“

Další práce na poli mobility umělců a kulturních pracovníků bude pokračovat v kontextu Pracovního plánu pro kulturu na období let 2011 až 2014. Jedna skupina odborníků z členských států EU (OMC) se bude věnovat podpoře tvůrčích partnerství (2012 až 2013) zatímco druhá skupina OMC se bude zabývat tématem rezidenčních pobytů umělců (2013 až 2014). Kromě toho bude Komise do konce roku 2014 pořádat tematické semináře analyzující administrativní postupy týkající se mobility umělců (včetně problematiky víz, daní nebo sociálního zabezpečení).

1.2. CÍLOVÉ SKUPINY A ÚČEL ZPRÁVY

K cílovým skupinám této zprávy patří tvůrci politik, konkrétně vnitrostátní a regionální orgány členských států EU, Evropská komise a kulturní organizace v členských státech a třetích zemích.

³ http://ec.europa.eu/culture/documents/moc_final_report_en.pdf

⁴ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/117795.pdf

⁵ <http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/mobility-info-standards.pdf>

⁶ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/122111.pdf

⁷ „Mobility Matters. Programy a plány na podporu umělců a kulturních pracovníků“, říjen 2008, ERICarts (<http://www.mobility-matters.eu>).

Účelem zprávy je poskytnout těmto cílovým skupinám zdroj možností, jak plány mobility přizpůsobit novým okolnostem, s uvážením celé řady relevantních příkladů. Veřejné orgány nutně potřebují zahájit dialog s odvětvím kultury, aby se naučily být inovativní a dosáhnout více s vynaložením menších veřejných výdajů. V době, kdy je nedostatek zdrojů a vysoká konkurence, vyvstává potřeba podporovat mobilitu umělců efektivněji a účinněji. Účelem této zprávy je tudíž být ku prospěchu všem zúčastněným cílovým skupinám.

1.3. STRUKTURA ZPRÁVY

Po úvodu (první kapitola), následuje kapitola druhá, která se podrobně zabývá výhodami, které mobilita umělců přináší všem zúčastněným stranám, a je zaměřena na výsledky mobility. Ve třetí kapitole je navrženo pět „klíčových zásad“ za účelem vybudování pevného a udržitelného rámce mobility umělců nejen v Evropě. Příloha I obsahuje obecné údaje o přípravě zprávy a příloha II seznam zdrojů (příklady programů a plánů na podporu mobility umělců v členských zemích EU, další podstatné zdroje, které členské země poskytly, a studie a zprávy), které členové pracovní skupiny OMC při přípravě zprávy zkonzultovali, prostudovali a uvažili.

2. PŘÍNOSY MOBILITY UMĚLCŮ

Pevný rámec mobility umělců přináší výhody všem zúčastněným stranám: umělcům a kulturním pracovníkům, veřejnosti (publiku a společnosti obecně), veřejné správě a institucím v členských zemích EU a na úrovni EU.

Některé vzorce, formáty a očekávání ohledně mobility umělců a přeshraniční spolupráce v oblasti umění procházejí v současné době v Evropě přerodem. S dopadem měnících se hospodářských, společenských a ekologických imperativů na mobilitu v oblasti kultury se tvůrci politik musí zaměřit na to, jak zhodnotit její přínosy. Je potřeba, aby tvůrci politik a agentury, které zajišťují financování, zajistili adaptabilní a inteligentní plány na podporu mobility umělců, které budou odrážet současné hodnoty a priority. Zejména dnes, kdy dochází k rozsáhlým škrťům v rozpočtech, je důležité, aby veřejné orgány vyzdvihly výjimečnost kulturní oblasti a nedovolili, aby byla pouhou součástí komerčních kritérií a „politických programů“.

2.1. PRO UMĚLCE A KULTURNÍ PRACOVNÍKY

Umělci po století cestovali, aby expandovali na nové trhy, našli mecenáše a možnosti uplatnění či nové umělecké komunity nebo jiný způsob myšlení, nebo aby unikli nepříznivým okolnostem či represivnímu politickému klimatu.

Přestože mnohé z těchto důvodů platí dodnes, mnoho evropských umělců a kulturních pracovníků nyní nahlíží na mobilitu jako na nedílnou součást svého profesního rozvoje a pracovní metodiky. Zejména mnozí mladí a začínající umělci se s mobilitou poprvé setkávají ještě za studií, především v rámci výměnného programu ERASMUS. Získávání kontaktů a spolupráce s umělci z jiných zemí se již od raného stádia stávají cenným nástrojem pro výzkum a tvůrčí vývoj a pomáhají budovat trvalé profesní vztahy.

Umělci působí na mezinárodní úrovni, aby mohli vytvářet a/nebo předvádět svá díla, experimentovat a nechat se inspirovat, inovovat, spolupracovat, setkávat se s ostatními umělci, budovat a rozšiřovat své profesní sítě. Mobilita podporuje mezi umělci a kulturními pracovníky výměnu nových, neotřelých nápadů a postupů. Setkání s různými postoji a příležitostmi rozvíjí profesní kapacitu a rozšiřuje trhy. Cirkulace umělců a jejich děl napříč národy napomáhá expanzi publika a zvyšuje počet pracovních příležitostí. Oboustranná mobilita (příchozí i odchozí) je k zajištění těchto výhod nezbytná.

Mobilita je o dialogu, výměnách, odpovědích na místní poptávku a rovněž o společné tvorbě v zájmu obou stran, nikoliv o vyvážení a vnucování svých vlastních názorů či děl.

PŘÍKLAD > Culture Ireland, ⁸ vnitrostátní orgán pro irské umění na celém světě podporuje irské umělce a společnosti při prezentaci svých děl v zahraničí. Kromě grantů na vyslání do zahraničí existuje také plán „See Here“, který je konkrétně určen na podporu cest mezinárodních promotérů a tvůrců programů do Irska, aby se podívali na díla v Irsku a na základě toho si je vybrali pro svou akci nebo festival.

Mobilita je klíčem k úspěchu mezinárodních kulturních akcí velkého rozsahu (bienále, festivaly, turné), které představují důležité body v profesním vývoji a budování kariéry mnoha umělců a společností.

PRÍKLAD > Ministerstvo kultury Slovenské republiky vytvořilo program PRO SLOVAKIA na podporu slovenských umělců a institucí za účelem zviditelnění slovenské kultury v zahraničí, vytvoření mezinárodních sítí, uskutečnění výměn a spolupráce v oblasti kultury.

Mobilita je rovněž oporou stále početnějších krátkodobých, nízkonákladových setkání spolupracovníků (rezidenčních pobytů, výzkumných a inovativních setkání, kočovných uměleckých projektů a workshopů), jinými slovy aktivit, u nichž je důležitější zapojení do tvůrčího procesu a práce v komunitě než produkce či prezentace výsledků.

Umělci svou praxi přesouvají na úroveň hladce plynoucí spolupráce a produkce, která funguje na základě tvůrčích vztahů vzniklých prostřednictvím sítí spolupracovníků a sociálních médií, a nikoliv jako institucionalizované mezinárodní výměnné programy. Uměleckou praxi definují multidisciplinární, transdisciplinární a interdisciplinární postoje a ta se mění v závislosti na prostředí a příležitostech, aniž by byla fixována na ustálené pojetí formy a obsahu. Projekty mohou být buď krátkodobé, nebo s otevřeným časovým rámcem, mohou se při nich setkávat jak zkušení, tak začínající umělci a často se na nich mohou společně podílet jak neziskové organizace, tak komerční partneři z různých odvětví.

Dosud vnímané hranice se mění s tím, jak se mění postavení umělců v globálním kontextu. Častější setkání s umělci a díly mimo Evropu společně se stále větším množstvím příležitostí k rezidenčním pobytům a prezentace děl například v zemích Asie a Latinské Ameriky přispívají k širší, méně eurocentrické vizi mobility. Přesto mohou mobilní umělci zůstat pevně zakotveni ve svém sociálním, geografickém a ekonomickém prostředí, mohou se zabývat procesy obnovy i rozkladu ve městech a regionech, kde žijí a pracují, a tímto způsobem sbližovat globální perspektivy a místního povědomí.

S rozmachem příležitostí celosvětové mobility se objevují další faktory, které přispívají k nutnosti náročnějšího přístupu k možnostem mobility. Omezené prostředky a vědomí dopadu na životní prostředí nutí umělce a umělecké společnosti přehodnotit zavedené zvyklosti v oblasti mobility a hledat inteligentní způsoby společného užívání zdrojů a dalších dostupných prostředků k dosažení lepší mobility. Samozřejmě jsou tu technologie, které umožňují virtuální spojení, vytváření sítí, spolupráci a livestreaming akcí. Další možnosti skýtá selektivnější fyzická mobilita. Pro mnoho umělců je právě ona jasnou volbou. Koprodukcí, přetvoření mezinárodních distribučních turné na jednotlivé koncepční fáze tvůrčího projektu může přispět ke snížení uhlíkových emisí, k chytřejšímu výběru v oblasti mobility, a přitom umělcům umožní dosáhnout na širší publikum.

Přestože se pro některé umělce a kulturní pracovníky stala mobilita „hlavním proudem“, pro jiné je stále nedostupná ať už z finančních důvodů, kvůli nedostatku podpůrných plánů na úrovni zařazení do programu, nebo jazykové či jiné bariéry.

Vyváženější přístup k plánům na podporu mobility přináší výhody více umělcům a kulturním pracovníkům napříč celou Evropou. Tento postup by mohl podpořit plány příchozí i odchozí mobility umělců a také větší pozornost věnovaná výhodám mobility pro umělce a kulturní pracovníky v zemích, kde podobných programů existuje jen málo.

PŘÍKLAD > KulturKontakt Austria poskytuje programy pro umělce přijíždějící ze zemí, jako je Albánie, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Gruzie, Kosovo, Chorvatsko, FYROM, Moldavsko, Rumunsko, Rusko, Srbsko, Turecko a Ukrajina. Od roku 1992 bylo v tomto rezidenčním programu z celkového počtu 5 600 přihlášek vybráno již 234 umělců.

2.2. PRO VEŘEJNOST

Mobilita nabízí podstatný přínos pro veřejnost, publikum i občany obecně. Umělecký či kulturní zážitek ze zahraničí umožňuje různým divákům napříč celou Evropou setkat se s různou realitou a kulturními projevy. Jedná se o postup, který dokáže vzdělávat, vzbudit zvědavost a postavit most pochopení sdílených kultur a hodnot. Mezinárodní spolupráce mezi umělci může umožnit přístup k širší škále umění a více zapojit veřejnost čímž napomůže vzniku loajálního publika a zlepší finanční situaci místních kulturních akcí a festivalů.

Podpora příchozí mobility umělců, kterou poskytují členské státy EU, se používá strategicky na rozšíření kulturní spolupráce a uměleckého vkladu národním a regionálním uměleckým společenstvem a kulturním institucím. Všechno dohromady je přínosem jak pro veřejnost, tak pro publikum v členských státech EU.

Své vlastní programy mobility vytvářejí stále častěji také třetí země. Často je zřejmé, že jsou vytvořeny na základě programů týkajících se kulturních vztahů členských států EU. Tyto programy například podporují předváděcí akce, prezentace, rezidenční pobyty a další druhy mobility svých umělců v Evropě. Existuje řada strategických partnerských příležitostí ke spolupráci mezi EU a třetími zeměmi s cílem dokázat určit společné cíle pro plány příchozí a odchozí mobility a přínos evropskému publiku.

PŘÍKLAD > International Network for Contemporary Performing Arts (IETM) (Mezinárodní síť pro současné živé umění) – Australská rada pro projekt spolupráce⁹ zvyšuje podíl spolupráce mezi Evropou a Austrálií a podporuje živé australské umění při vytváření sítí, kontaktů, partnerství a publika v rámci EU; ředitel projektu sídlí v IETM v Bruselu. Úředník Australské rady pro literaturu a vizuální umění sídlí v Berlíně.

Respektování svobody uměleckého projevu a odhodlání chránit a prosazovat různorodost kulturních projevů v Evropě může pomoci propojit místní aktivity s celosvětovými. Solidarita s lidskými a kulturními právy umožňuje evropským občanům vyjadřovat stěžejní hodnoty a zároveň propagovat mezikulturní dialog.

PŘÍKLAD > The ICORN International Cities of Refuge Network¹⁰ je sdružení měst a regionů, které se věnuje hodnotě svobody projevu. Města v Dánsku, Norsku, Španělsku, Nizozemsku, Itálii, Velké Británii, Německu, Belgii, Francii, Polsku, Slovinsku a Švédsku nabízejí bezpečný přístav pronásledovaným spisovatelům, aby jim umožnili žít a pracovat bez strachu z cenzury.

2.3. PRO ČLENSKÉ STÁTY EU

Některé země chápou mobilitu jako šanci zviditelnit se a získat prestiž v mezinárodním světě umění a kultury (jako je účast na hlavních celosvětových uměleckých akcích, festivalech a bienále). Jiné se na mezinárodní kulturní činnost dívají jako na „soft power“ nástroj k posílení politických a obchodních vztahů. Stále běžnější jsou rovněž plány mobility zaměřené na export kultury, a to jak v EU, tak mimo ni.

Zodpovědnost za mezinárodní kulturní výměnu může spadat do pravomoci ministerstva zahraničních věcí nebo ministerstva kultury dané země, nebo případně obou. V mnoha členských státech EU může mezinárodní kulturní výměna spadat do pravomoci více než jen jednoho ministerstva, regionálních a místních orgánů a rovněž uměleckých a obchodních agentur. Účastníkům a tvůrcům politik tak může chybět dostatečně jasné vymezení, pokud jde o integritu rozhodovacích procesů. Cíle a viditelné přínosy mobility umělců se budou lišit v závislosti cílech politik zodpovědných orgánů. Jasně formulovaný společný postoj k hodnotě podpory mobility může členským státům EU pomoci účinněji zacílit svou politiku a programy a dokázat vyhodnotit své úspěchy.

PŘÍKLAD > V Dánsku koordinuje mezinárodní výměny a spolupráci Mezinárodní kulturní panel, kterému předsedá Ministerstvo kultury. Celá řada zúčastněných orgánů a agentur, které zastupují různá umění a veřejné diplomatické zájmy, odsouhlasila jeden soubor zásad. Těchto pět zásad¹¹ představuje společná hodnotící kritéria pro podporu mezinárodní kulturní výměny. Na základě studie Dánské rady pro umění, která byla provedena v roce 2008 a došla k závěru, že struktura mezinárodní kulturní výměny je „příliš složitá a matoucí“ a obsahuje čtyři paralelní systémy, přijala dánská vláda strategii o kulturních výměnách¹², která její postupy a cíle zefektivnila v rámci Mezinárodního kulturního panelu.

⁹ <http://www.ietm.org/?p=information&q=newsdetail&id=599>

¹⁰ <http://www.icorn.org/index.php>

¹¹ <http://www.kunst.dk/index.php?id=6479>

¹² http://www.kunst.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/Internationalt/EXTRACTS_IN_ENGLISH_Aug_2010x.pdf

Významným přínosem je pro tvůrce politiky v členských státech EU rozvoj kulturní a umělecké spolupráce prostřednictvím mobility (turné, festivaly, bienále, výměnné programy pro umělce, atd.). Mobilita na poli kultury může přispět k naprosté změně image země na mezinárodní scéně nebo v rámci konkrétní země. Mobilita má zcela jistě i hospodářský dopad: může otevřít dveře podnikatelům a podpořit tvůrčí ekonomiku. Rovněž může pomoci zvýšit kompetence umělců a kulturních pracovníků a konkurenceschopnost kulturních a tvůrčích odvětví na mezinárodních trzích.

Instituty mezinárodních kulturních vztahů a nástroje, jako jsou bilaterální kulturní smlouvy, přispívají k prosazování mezinárodních vztahů prostřednictvím diplomacie. Stále více uznávaná je hodnota multilaterální, sítěmi propojené strategie. Jedním z mnoha příkladů jsou projekty mobility organizované Sdružením národních kulturních institutů Evropské Unie (EUNIC).

PRÍKLAD > Výměnný program pro kurátory 2012¹³ sdružení EUNIC nabízí pracovní stáže mladým ruským kurátorům v evropských muzeích a galeriích v Rakousku, Rumunsku, Německu, Velké Británii, Francii a Švédsku.

Kulturní výměna a spolupráce prostřednictvím mobility posiluje mezi lidmi porozumění, mezikulturní dialog a svobodomyšlnost a vytváří pocit důvěry. Intelektuální výměny jsou podporovány prostřednictvím programů příchozí mobility, které evropským kulturním institucím umožňují přilákat tvůrčí talenty z třetích zemí. Napomáhá rovněž rozvoji tolerantní a inkluzivní společnosti.

PRÍKLAD > Program International Museum Fellowship¹⁴ instituce Kulturstiftung des Bundes nabízí muzeím a veřejným sbírkám v Německu příležitost přijímat ve svých organizacích do pracovního poměru mladé špičkové zahraniční badatele a kurátory. Federální kulturní nadace přidělila na období let 2011 až 2016 na financování programu International Museum Fellowship 2,58 milionů EUR.

¹³ <http://www.eunic-online.eu/node/534>

¹⁴ <http://www.kulturstiftung-des-bundes.de/cms/en/programme/fellowship-internationales-museum/index.html>

Mobilní umělci mohou hrát roli při revitalizaci regionů, například prostřednictvím evropských programů na podporu regionálních partnerství při běžných projektech a prostřednictvím twinningových výměn mezi partnerskými městy a regiony. Programy kulturní mobility v Evropě zaměřené na konkrétní regionální skupiny posilují regionální identitu a násobí příležitosti kulturní spolupráce.

PŘÍKLAD > Rezidenční program pro umělce Mezinárodního visegrádského fondu¹⁵ podporuje umělecké výměny mezi občany České republiky, Polska, Maďarska a Slovenska.

Příležitosti k využití mobility mohou mít značný význam zejména v menších evropských zemích, kde umělci potřebují být mobilní, aby získali kritické množství příznivců, širší publikum a vytvořili si svoji vlastní značku. Posun k digitalizaci spolu s globalizací přináší umělcům a kulturním pracovníkům z menších jazykových a kulturních oblastí Evropy příležitost k vytváření sítí a komunikaci. Mobilita může být jak katalyzátorem, tak doplňkem procesu otevírání se novému publiku a novým trhům.

Umělci z členských států EU mohou nabídnout své dovednosti při budování pomyslných mostů, řešení sporů, kulturním rozvoji a prosazování soudržnosti mezi kulturně odlišnými společnostmi. Tato významná role obhájce umění může pomoci mařit zneužívání kultury k tomu, aby lidé naopak rozdělovala. Mobilní umělci jsou součástí „tmelu“, který vytváří pevné, životně důležité a celistvé kulturní odvětví.

2.4. NA ÚROVNI EU

Mobilita umělců a kulturních pracovníků přispívá k procesu evropské integrace, neboť umělci a kulturní pracovníci představují důležité spojovací prvek mezi zeměmi a kulturami, který podporuje kulturní a jazykovou rozmanitost. Umělecká a kulturní výměna a spolupráce zvyšuje porozumění mezi zeměmi a kulturami v rámci Evropy a sousedních zemí. Mírové soužití posiluje hospodářskou a politickou jednotnost Evropy.

PŘÍKLAD > Setkání mladých hudebníků „Kypr v akci“¹⁶ financované Evropskou kulturní nadací svedlo dobromady hudebníky z Kypru, Řecka a Turecka.

V tomto kritickém okamžiku jsou na některé členské státy EU vyvíjeny politické a hospodářské tlaky, které je nutí k drastickým škrtům veřejného financování kultury. Pokud jde o mezinárodní mobilitu, poskytuje Evropa jako celek složitý a poněkud protichůdný obrázek. V některých zemích dochází k drastickému snižování kulturní administrativy i rozpočtů. Tato tendence by v budoucnu mohla vést k fragmentaci evropského kulturního prostoru. Jinde naproti tomu orgány veřejné správy mnohačetný přínos mezinárodních kulturních výměn uznávají a do mobility umělců investují více. Zatímco některé země se potýkají s obrovskou krizí a orgány jejich veřejné správy nemohou

¹⁵ <http://visegradfund.org/residencies/varp/>

¹⁶ <http://www.eaymc.org/galleries/uncategorized/cyprus-in-action-2010/>

výměnám v oblasti kultury zaručit stálou podporu, jinde se rozpočtové škrty na programech mobility umělců ještě neprojevíly.

Cílem navrhovaného nového rámcového programu Evropské unie pod názvem *Tvůrčí Evropa*,¹⁷ který je věnován kulturnímu a tvůrčímu odvětví na období let 2014 až 2020, je reagovat na výzvy, jímž kulturní a tvůrčí odvětví čelí, jako jsou fragmentace, globalizace, digitalizace, nedostatek informací a stále menší objem soukromých investic. Zavedení tohoto programu přispěje k dosažení cílů strategie „Evropa 2020“, tj. inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Po zkušenostech z výsledků pilotních projektů Evropské komise týkajících se mobility umělců (2008-2010)¹⁸, řady projektů spolufinancovaných programem EU Kultura (2007-2013),¹⁹ jehož cílem je propagace přeshraniční mobility, a poradního procesu kulturního odvětví, uznává *Tvůrčí Evropa* přínos mobility umělců na úrovni EU.

Všechny orgány veřejné správy nutně potřebují inovovat své postupy a naučit se udělat více za méně veřejných peněz. Programy mobility a spolupráce umělců často představují celkem účinný prostředek, jak při nízkém rozpočtu dosáhnout mnohačetných výhod, většího zviditelnění i hojnější účasti.

Mobilita by mohla být klíčovým prostředkem k vyrovnání nerovnováhy v Evropě. Prosazování otevřeného evropského kulturního prostoru je jednou z odpovědí na naléhavou výzvu, aby se na Evropu nepohlíželo jen jako na čistě ekonomický projekt. Může doplnit iniciativy směřující k přetvoření Evropy „zezdola“, jako je navrhovaný nový dobrovolnický program mobility ve stylu evropských mírových sborů *My jsme Evropa!*²⁰ a volání po příležitostech k výměně s širším záběrem pro všechny mladé lidi v Evropě. Mobilita může přivést kulturu blíž k Evropanům a dotknout se jejich každodenního života.

Evropská unie by nyní více než kdykoliv předtím měla využít příležitost k prosazování klíčových evropských hodnot: respektování rozmanitosti kulturních projevů, kulturních práv menšin a postoje ke kultuře. Podpora mobility může prosadit sociální inkluzi rozšiřováním a diversifikací publika. Kultura může v období přechodu a krize hrát důležitou roli jako prostředek, který přivádí lidi dohromady, zvyšuje vzájemný respekt a porozumění. Mobilita umělců může být katalyzátorem celého procesu. Kulturní a umělecké výměny a porozumění mezi členskými státy EU je zásadním prvkem širšího mírotvorného projektu Evropské unie.

Sdílené evropské kulturní hodnoty, kromě národních odkazů („Jednota v rozmanitosti“), mohou rovněž inspirovat jiné části světa k vybudování svého vlastního rámce pro spolupráci.

¹⁷ http://ec.europa.eu/culture/creative-europe/index_en.htm

¹⁸ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/artist-mobility_en.htm

¹⁹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/culture-programme-%282007-2013%29_en.htm

²⁰ <http://manifest-europa.eu/allgemein/wir-sind-europa?lang=en>

3. VYBUDOVÁNÍ PEVNÉHO RÁMCE MOBILITY UMĚLCŮ: PĚT KLÍČOVÝCH ZÁSAD

Pracovní skupina OMC, která se zabývá programy na podporu mobility, uvážila vše výše uvedené a navrhuje **pět klíčových zásad** pro vybudování pevného rámce mobility umělců v Evropě.

3.1. KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 1: UZNAT HODNOTY A PŘÍNOS MOBILITY UMĚLCŮ A DÁL NA NICH STAVĚT

V době krize a přeměny vyzývá pracovní skupina k **pevnému opětovnému potvrzení mnohačetných, rozmanitých přínosů a hodnot** vytvořených mobilitou umělců a kulturních pracovníků. **Mobilita je o výsledcích;** nejen o cestování za hranice.

To vyžaduje **výzvu k bdělosti** jak umělců, tak tvůrců politiky. Je životně důležité, aby škrty v rozpočtu a omezený počet orgánů veřejné správy nevedly k opomíjení podpory programů kulturní mobility.

PŘÍKLAD > Řecké Ministerstvo školství a náboženství, kultury a sportu (bývalé Ministerstvo kultury a cestovního ruchu) podporuje mobilitu řeckých umělců v zahraničí, poskytuje prostředky na financování dopravy, ubytování a výrobních nákladů umělcům, kteří byli přizváni k účasti na mezinárodních kulturních akcích, festivalech, apod.

Stejně nežádoucí je jakákoliv snaha postavit mobilitu do role čistě ekonomické: je zřejmé, že zaměření pouze na vývoz velkých kulturních produkcí je kontraproduktivní. Mobilita by neměla být omezena na hospodářské cíle. Tento přístup není v zájmu umělců a kulturních pracovníků a nepřináší jim hodnoty, ani neodpovídá širším potřebám veřejnosti.

Pozitivní zaměření na podporu mobility menších experimentálních setkání, laboratoří a rezidenčních pobytů zohledňuje nově se rodící trendy a modely spolupráce. Ty v mnoha ohledech představuje inovativní, výzkumná část umění. Podpory lze dosáhnout za nižší cenu a s menším hospodářským rizikem než je běžné u velkých vyvážených kulturních programů. Investice do mobility umělců je základním stavebním kamenem udržitelného uměleckého a kulturního odvětví v Evropě, které jej začleňuje do celosvětové sítě profesních kontaktů a vzájemné spolupráce.

PŘÍKLAD > Program mezinárodního rozvoje umělců²¹ je společně financován Britskou radou a Rady umění Anglie. Nabízí začínajícím umělcům na volné noze v Anglii příležitosti k rozvoji při vytváření kontaktů s umělci, organizacemi a/ nebo tvůrčími producenty v jiné zemi. Program poběží od roku 2012 do roku 2015 a každoročně vypisuje tři termíny přihlášek.

²¹ <http://www.artscouncil.org.uk/funding/apply-for-funding/strategic-funding/grant-programmes/artists-international-development-fund/>

PŘÍKLAD > Švédský výbor pro umělecké granty (státní agentura) pořádá rozsáhlé programy pro jednotlivé umělce a různé formy umění na podporu mezinárodní výměny z iniciativy samotných umělců. Zaměřuje se na umělecký rozvoj. Funguje prostřednictvím různých forem podpory, jako jsou rezidenční pobyty, příchozí i odchozí granty a workshopy. Program běží trvale společně s podporou pro jednotlivé umělce. Rozhodnutí činí skupiny umělců se stejným zaměřením.²²

Důraz na konkrétní plány podpory mobility umělců představuje investici s relativně **nízkým rozpočtem**. Přidává se k politice **zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti**, souběžně s cílem otevřeného trhu práce v Evropě. Mobilita poskytuje mladým lidem příležitosti, které splňují jejich očekávání, pokud jde o mobilitu umožněnou prostřednictvím výměn během studií na uměleckých školách. Tento přístup **maximalizuje působení** vedlejších výhod a plně respektuje přínos, který mohou tito umělci mít pro tvůrčí odvětví.

3.2. KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 2: ZVÝŠIT DOPLŇKOVOST POLITIK ČLENSKÝCH STÁTŮ EU A KROKŮ, KTERÉ EU PODNIKÁ NA PODPORU MOBILITY UMĚLCŮ

V době, kdy se v rámci EU prohlubují rozdíly a roste nerovnost, zůstává podpora mobility umělců především zodpovědností členských států EU. Nicméně existují i oblasti, kde spolupráce EU a členských států skýtá potenciál skutečné **přidané hodnoty**.

Nový program *Tvůrčí Evropa*, který poběží od roku 2014 do roku 2020, se bude mobilitě umělců věnovat na základě konkrétního cíle oblasti Kultura, kterým je podpora nadnárodní cirkulace kulturních a tvůrčích děl a operátorů. Bude rovněž zahrnuta v rámci cíle budování kapacity.²³

Některé členské státy zřejmě budou chtít vytvořit plány podobné těm, které zavedly do praxe v kontextu programu Kultura (2007-2013), konkrétně jde o poskytování spolufinancování národním kulturním operátorům, které požádají o financování z EU, čímž maximalizují své šance na úspěch.

PŘÍKLAD > Kunsten en Erfgoed, vlámská agentura pro umění a kulturní dědictví, poskytuje celou řadu grantů na mezinárodní uměleckou činnost. Jeden z těchto programů se jmenuje „Vypracování mezinárodního uměleckého projektu na základě evropského programu financování“. Prostřednictvím těchto grantů chtějí vlámské orgány přesvědčit tvůrčí odvětví, aby připravovalo a podávalo návrhy na financování z EU.

PŘÍKLAD > Maďarský Národní kulturní fond (NKF) podporuje účast ve většině oblastí programu Kultura samostatným grantem. Pro maďarské kulturní organizace je často těžké získat formou spolufinancování částku potřebnou na účast v programu Kultura – NKF jim pomáhá právě tímto konkrétním grantem (celkový rozpočet tohoto konkrétního projektu činí 50 milionů HUF, což je přibližně 200 000 EUR).

²² Viz: <http://www.konstnarsnamnden.se>

²³ Oblast MÉDIA *Tvůrčí Evropa* bude financovat školení audiovizuálních profesionálů, rozvoj, nadnárodní distribuci a podporu audiovizuálních děl; bude rovněž podporovat nadnárodní cirkulaci, zejména poskytováním financování na distribuci nenárodních evropských děl na všech platformách.

Vytvoření **strategického přístupu** ke zvýšení podpory **kultury v mezinárodních vztazích v rámci EU**²⁴ by mělo vést k posílení programů na podporu mobility umělců. Umění a kultura jsou často chápány jako základ evropského vlivu na celý svět a základní pilíř „soft power“. Umění a kultura mohou být významným nástrojem pro vyjádření demokratických hodnot a svobody slova. Ochrana rovných práv pro všechny občany v oblasti vědění, kultury, a hodnot, jako jsou menšinové jazyky, a podpora rozmanitosti kulturních projevů v Evropě jsou oprávněným důvodem pro to, aby EU podporovala mobilitu umělců.

EU může svým členským státům bez ohledu na jejich velikost nebo ekonomickou váhu poskytnout mechanismy, které jim zajistí účast na klíčových celosvětových kulturních trzích.

Některé členské státy EU se musí uchýlit k drsným škrtům v rozpočtech na kulturu, neboť procházejí hospodářskou krizí. Mohou mít tedy ještě větší problém získat nezbytné spolufinancování z veřejného či soukromého sektoru, které jim umožní podílet se na projektech evropské kulturní spolupráce, včetně projektů na podporu mobility umělců a kulturních pracovníků. Ve stávajícím kontextu je nutné **vyvarovat se v evropské kulturní infrastruktuře vytváření prázdných zón** s uzavřenými, do sebe zahleděnými kulturními trhy. Tomuto procesu mohou napomoci programy regionální spolupráce.

PŘÍKLAD > Francouzské Ministerstvo kultury a komunikace spolu s Ministerstvem zahraničních a evropských věcí a jejich prováděcí subjekt, Francouzský institut (Institut français), zavedly a vybudovaly v cizích zemích specializované kanceláře (bureaux spécialisés) a Burex (bureau export de la musique française) na podporu francouzských struktur, které vyvážejí kulturní produkci, žijí vystoupení a současné vizuální umění ve strategických zemích (bilaterální vztahy) nebo regionech (regionální akce v Asii nebo Jižní Americe).

Pokud jde o doplňkovost, členské státy EU musí uznat pozitivní hodnotu spolufinancování umělců a jejich produkce, která přispívá k mezinárodním projektům a získává publikum za hranicemi.

3.3. KLÍČOVÁ ZÁSAD Č. 3: PŘÍZPŮSOBIT PLÁNY NA PODPORU MOBILITY MĚNÍCÍM SE POTŘEBÁM A OKOLNOSTEM

Plány na podporu mobility se musí přizpůsobit novým potřebám, trendům a okolnostem mobility umělců v Evropě a poučit se z nejlepších postupů. Základem je **flexibilita**. Časté termíny nebo otevřené plány (na rozdíl od výročních výzev) umožní umělcům a kulturním pracovníkům reagovat na příležitosti v okamžiku, kdy se objeví. Potřeby a časový rozvrh mobility nelze vždy předvídat.

PŘÍKLAD > Irská rada pro umění pořádá cenu mobility Cestování a školení, která přijímá přihlášky průběžně bez stanovených termínů. Přihlášky jsou zpracovány a rozhodnutí vydána do 6 týdnů od podání. Při udělení ceny je 90 % vyplaceno umělci předem.

²⁴ Pracovní plán pro kulturu na období let 2011 až 2014, Priorita E: Kultura ve vnějších vztazích. V roce 2012 se skupina odborníků na kulturu a vnější vztahy zaměřila na Čínu.

Nutností jsou profesionální, **transparentní směrnice** a **otevřené výběrové postupy**. Měla by existovat **konkrétní podpůrná opatření pro krátkodobé iniciativy menšího rozsahu**, která budou nabízet více malých grantů, obnosy, které odpovídají skutečným potřebám účastníků a ne uměle nafouknuté částky, které vznikají díky vysokým administrativním nákladům řídicích agentur. **Pro různé typy kulturních subjektů budou pravděpodobně potřeba samostatné programy či oblasti**, tak aby zdroje byly rozděleny spravedlivě.

PŘÍKLAD > Na Maltě byly spuštěny dva samostatné investiční programy s cílem zaujmout cílenější a flexibilnější přístup ke zvyšování mobility umělců a kulturních pracovníků. První program představuje fond mobility řízený Maltskou radou pro kulturu a umění, zaměřený na jednotlivé umělce a organizace, které sbírají granty na mobilitu. Fond mobility spadá pod Maltský fond umění a zaměřuje se na jednorázové iniciativy menšího rozsahu. Druhý program je Fond kulturní diplomacie řízený společně Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem cestovního ruchu, kultury a životního prostředí. Tento fond představuje soutěžní program pro Diplomatické mise s cílem vytvářet kulturní projekty v rámci svých příslušných Misí s umělci a kulturními pracovníky.

PŘÍKLAD > Skandinávský kulturní kontakt²⁵ disponuje řadou mechanismů financování na podporu mobility a spolupráce mezi umělci a kulturními organizacemi ve skandinávských a pobaltských zemích.

Podmínky způsobilosti musí vzít v potaz **přínos mobilních umělců** pro jejich okolí, a místo, kde žijí, tvoří a prezentují svá díla. Tento přístup lze nalézt v mnoha směrnicích programů mobility v mnoha evropských zemích – plány by neměly být vyhrazeny pouze národním příslušníkům, ale měly by zůstat otevřené umělcům uznávaným díky své práci v zemi, která nemusí být nutně zemí, kde se narodili nebo kde mají občanství.

Klíčem k rozvoji mobility je mnohojazyčnost. Pro umělce z různých zemí a příslušníků různých jazykových skupin je stěžejní, aby směrnice programů a projektů mezinárodní mobility a veškeré důležité informace ohledně toho, jak se usadit v dané zemi, pracovní směrnice, otázky zdanění atd. byly vydány v několika jazycích, neboť jen tak mohou pochopit, že tyto plány představují opravdovou otevřenou výzvu. Informace o plánech mobility by měly být dostupné i hendikepovaným lidem.

V plánech na podporu mobility se musí odrážet **multidisciplinární a interdisciplinární postupy**. Měla by se podporovat spolupráce a společné financování s dalšími partnery jak z komerčního, tak veřejného sektoru. Měly by být zkoumány možnosti strategických partnerství se zeměmi, regiony, městy a organizacemi mimo EU za účelem zvýšení potenciálu celosvětové spolupráce a přínosu v podobě většího publika. Mobilita zvětšuje trh pro publikum a tím i příjmy umělců, což je zvláště důležité pro umělce, kteří mají doma k dispozici jen malý trh. Vysoce účinná mohou být rovněž přeshraniční partnerství v rámci mobility napříč celou Evropou.

PŘÍKLAD > V nizozemském Groningenu se již od roku 1986 každoročně koná Eurosonic Noorderslag²⁶. Jedná se o stěžejní evropskou konferenci a výstavní festival evropské hudby. Cílem Nadace Eurosonic je vytvořit platformu pro evropský hudební průmysl a prosazovat evropský repertoár.

²⁵ www.kulturkontakt.nord.org

²⁶ Viz: www.eurosonic.nl

V Evropě došlo k výrazným změnám v systému vysokoškolského vzdělání v důsledku Boloňského procesu, který ustanovil reformy, díky nimž je vysokoškolské vzdělávání v Evropě konkurenceschopnější a atraktivnější pro mobilní studenty. Mimořádnému uznání se těší kurzy uměleckého a kulturního managementu díky své schopnosti přilákat mezinárodní studenty jak z EU, tak ze třetích zemí. Umělecké školy a akademie se nyní v mnohem větší míře zaměřují na mezinárodní sítě, spolupráci a partnerství a absolventi **očekávají, že mezinárodní mobilita bude nedílnou součástí jejich profesionální dráhy.**

Ekologická udržitelnost musí být do plánů na podporu mobility zahrnuta mnohem explicitněji. Významnou prioritou je vytváření nových cílů a **ukazatelů udržitelné, selektivní a inteligentní mobility.**

PŘÍKLAD > Julie's Bicycle vydává praktické zdroje informací, sérii Zelených průvodců po tvůrčím odvětví v Londýně (Green Creative Industry Guides for London) (na zakázku kulturního oddělení kanceláře londýnského starosty). Ve spolupráci s programem On-the-Move vznikl také první „Zelený průvodce mobility v oblasti živého umění“ v Evropě (Green Mobility Guide for the Performing Arts)²⁷.

Díky přesunutí důrazu na výsledky mobility bude pravděpodobně dosaženo lepší rovnováhy mezi podporou odchozí a příchozí mobility. Členské státy EU rovněž potřebují zajistit, aby jejich vízová politika a administrativní předpisy nevytvářely zbytečné překážky příchozí kulturní mobilitě.

3.4. KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 4: PODPORA MOBILITY UMĚLCŮ JE SDÍLENOU ODPOVĚDNOSTÍ

Vzhledem k mnohačetným přínosům mobility umělců je třeba na ni nahlížet jako na **sdílenou odpovědnost a příležitost ke vzniku partnerství** a spolupráci uměleckých a kulturních agentur a dalších orgánů a zainteresovaných stran, jako jsou regionální orgány, podnikatelská konsorcia a instituty mezinárodních kulturních vztahů.

U plánů podpory mobility **hrají stále důležitější úlohu regiony**, neboť v některých členských státech EU jsou oporou kulturní politiky právě regiony, díky kterým je úsilí o podporu mobility a kulturních výměn stále silnější. Tvůrčí městské sítě napomáhají vzniku mezinárodních kontaktů a odhalují možné styčné body. Vznikají **nové decentralizované modely mobility**, které navzájem spojují města, regiony a dokonce regiony a země, čímž vzniká potřeba koordinace mezi různými orgány.

PŘÍKLAD > Německý region Severní Porýní–Vestfálsko (NRW) organizuje několikaletý mezinárodní výměnný program pro umění a umělce „Transfer“. Nyní probíhá již jeho 9. část - Transfer 2011-2013²⁸, která spojuje NRW a Jižní Koreu a přináší díla z Koreje do Německa a naopak. Umělci, kulturní instituce i publikum tak mají možnost zkoumat nové kulturní kontakty v Asii a v Evropě.

Kulturní mobilita může přispět k dosažení inteligentního a regionálního i celostátního rozvoje a růstu, který podporuje začlenění. Politika soudržnosti EU na období let 2007 až 2013 umožnila Strukturálním fondům investovat do rozvoje kulturní infrastruktury a kulturních služeb v evropských regionech a městech. Nová

²⁷ <http://www.juliesbicycle.com/resources/green-guides/green-mobility-guide>

²⁸ <http://www.transfer-korea-nrw.com/>

Politika soudržnosti na období let 2014 až 2020²⁹ představuje pro kulturní a tvůrčí odvětví způsob, jak prosadit svůj potenciál jako přínos pro růst a stát se nedílnou součástí regionálních inovačních strategií zaměřených na inteligentní specializaci.

Kulturní mobilita by měla být rovněž dále zefektivňována v rámci jiných stávajících evropských programů, jako je Mládež v akci, Evropa pro občany atd.

3.5. KLÍČOVÁ ZÁSADA Č. 5: VÝZVA K EFEKTIVITĚ A ÚČINNOSTI

V době, kdy je nedostatek zdrojů a vysoká konkurence, vyvstává potřeba **podporovat mobilitu umělců efektivněji a účinněji**. Co největší zjednodušení žádacího procesu krátí dobu, kterou umělci a administrativy stráví podáním žádosti o dotace. Přestože v několika zemích je již v současné době možné podat žádost online, tento postup musí být rozšířen ve všeobecném měřítku. Jasně cíle a transparentní kritéria výběru mohou žadatelům pomoci realisticky zhodnotit své šance na úspěch. Požadavky auditů a hodnotících zpráv by navíc měly odpovídat úrovni udělovaného grantu. **Členské státy EU se proto vyzývají, aby přijaly doporučení skupiny odborníků na „Informační standardy mobility umělců a kulturních pracovníků“**.³⁰ Lepší úroveň poskytování informací o mobilitě a poučení se z nejlepších postupů představují důležitý krok k vybudování pevného rámce mobility umělců a rovněž zlepši efektivitu a účinnost programů na podporu mobility.

Zúčastněné veřejné orgány by měly zavést školicí semináře o EU a plánech mezinárodní podpory a pracovních metodách (na národní a regionální úrovni). Lepší informovanost a rozvoj kompetencí profesionálů v této konkrétní oblasti by byla užitečná a posílila by kapacitu odvětví.

Některé země postrádají koordinaci a odpovědnost a kompetence v oblasti mezinárodní kulturní výměny a mobility je v rukou příliš mnoha orgánů. **Vzájemná koordinace mezi ministerstvy a rovněž mezi orgány na regionální a místní úrovni a dohoda o společných zásadách a cílech** může pomoci vyvarovat se plýtvání silami, nedostatečné transparentnosti a promarnění potenciálních přínosů.³¹

²⁹ http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_en.cfm

³⁰ <http://ec.europa.eu/culture/ouf-policy-development/documents/mobility-info-standards.pdf>

³¹ Viz „Strategické aliance a institucionální rámec“, Strategická příručka *Jak strategicky využít evropské podpůrné programy pro uvolnění potenciálu kultury pro rozvoj na místní, regionální a národní úrovni a pro zesílení dopadů kultury na širší ekonomiku?* Pracovní skupina OMC zabývající se kulturním a tvůrčím odvětvím, str. 17, duben 2012.

PŘÍKLAD > Dohoda mezi slovinským Ministerstvem školství, kultury a sportu a Ministerstvem zahraničních věcí umožnila, aby měli slovinští umělci k dispozici čtyři obytné apartmány v Berlíně, Londýně, New Yorku a Vídni a mohli pracovat v zahraničí v oblasti živého a vizuálního umění, architektury, designu, literatury atd.

Účinným doplňkem dvoustranných výměn a dohod může být lepší spolupráce mezi vládními orgány a kulturními institucemi ve členských státech EU s cílem sloučit zdroje, pokud jde o vztahy s třetími zeměmi.

Projekty na podporu mobility **organizované na mezinárodní úrovni** umožňují orgánům a institucím v Evropě maximalizovat synergie a zdroje, a dosáhnout tak většího vlivu a strategických přínosů.

PŘÍKLAD > Arts Collaboratory³² je program na podporu iniciativ v oblasti vizuálního umění v Africe, Asii a Latinské Americe, a vzájemných výměn s nizozemskými organizacemi v oblasti vizuálního umění. Arts Collaboratory poskytuje finanční podporu, usnadňuje sdílení informací a podporuje vytváření sítí a umělecké výměny. Program vznikl v roce 2007 a sbírá a sdílí zdroje, informace a sítě tří nizozemských organizací: Hivos, DOEN Foundation a Mondriaan Foundation.

K vytvoření účinných a udržitelných plánů mobility je potřeba stanovit cíle a rovněž kvalitativní a kvantitativní indikátory pro mimo jiné skutečnou, instrumentální a diplomatickou hodnotu kultury, publika a rozvoje trhu a ekologickou udržitelnost.

PŘÍKLAD > Culture Ireland vidí všechny ukazatele výkonnosti společně jako součásti společně sdílené „kulturní hodnoty“, což je termín, který zahrnuje estetickou, historickou, sociální, diplomatickou a duchovní hodnotu. K ekonomickým složkám patří přínosy, jako je veřejný prospěch, renomé, národní identita a mezinárodní sociální soudržnost. Součástí celé rovnice jsou rovněž ukazatele, jako je účinnost nebo hodnota za peníze. Ve zkratce je kulturní hodnotu možné rozdělit na následující složky: skutečnou, instrumentální a institucionální hodnotu.

Celkově je potřeba **lépe analyzovat a sbírat údaje** o výsledcích mobilních plánů. Příslušné agentury by měly pravidelně provádět hodnocení mobilních programů a plánů. Členské státy EU zde hrají roli koordinátora za účelem zajištění dobrého povědomí o národních trendech a potřebách mobility a všeobecného šíření výsledků.

³² <http://www.artscollaboratory.org/>

PŘÍLOHA Č. I. OBECNÉ ÚDAJE O ZPRÁVĚ

Kontaktní osoba

Bert Holvast (NL), Předseda pracovní skupiny pro otevřenou metodu koordinace (OMC) zabývající se programy na podporu mobility

B.Holvast@wmij.nl

Přípravná pracovní skupina

Ines Da Silva (FR), ines.da-silva@culture.gouv.fr

Bert Holvast (NL), B.Holvast@wmij.nl

Janina Krusinskaite (LT), j.krusinskaite@lrkm.lt

Ann Larsson (SE), ann.larsson@konstnarsnamnden.se

Členské státy EU v pracovní skupině OMC

Rakousko, Belgie, Kypr, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko

Evropská komise

Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu

Oddělení D1 – „Kulturní politika, diverzita a mezikulturní dialog“

Catherine Magnant, zástupce vedoucího oddělení, Catherine.Magnant@ec.europa.eu

Alexandra Kalogirou, policy officer, Alexandra.Kalogirou@ec.europa.eu

Pracovní metoda a časový rozvrh

Práce odborníků z členských států EU skupiny pro otevřenou metodu komunikace (OMC) zabývající programy na podporu mobility probíhala na pěti plenárních a podskupinových zasedáních v letech 2011 a 2012. Přípravná porada pro tuto zprávu se konala v Bruselu dne 26. března 2012 za účasti odborníků z Francie, Litvy a Švédska a předsedal jí Bert Holvast, Nizozemsko (viz výše přípravná pracovní skupina). Poslední (páté) zasedání pracovní skupiny OMC se konalo v Bruselu ve dnech 14. a 15. června 2012.

Prezentace odborníků z členských zemí během plenárních zasedání konaných v letech 2011 a 2012

■ Česká republika

Překážky mobility v České republice, *Pavla Petrová, Institut umění – Divadelní ústav*

■ Francie

RENDEZ-VOUS, *P. Sauvageot, Project Manager, Lieux publics*

Francouzské plány pro finanční podporu mobility, *Ines Da Silva, Ministerstvo kultury a komunikace*

■ Maďarsko

Přijetí usnesení rady ohledně informačních služeb mobility pro umělce a kulturní pracovníky, *Katalin Budai*

■ Irsko

Programy na podporu mobility

■ Itálie

Programy na podporu mobility, *Erminia Sciacchitano, Ministerstvo kultury*

■ Polsko

Situace ohledně financování umění, *Elżbieta Nowak, Ministerstvo kultury a národního dědictví*

■ Slovensko

Politika mobility na Slovensku, *Julius Klein, Slovenská státní filharmonie*

■ Slovinsko

H.O.M.E. (House for Open Mobility Exchange), *Jasa Jenull (KUD Ljud)*.

■ Švédsko

Podpora mobility jednotlivých umělců ve Švédsku na celonárodní úrovni, *Ann Larsson, Švédská rada pro umělecké granty*

■ Velká Británie

Informační služby pro mobilitu umělců: Pohled Velké Británie, *Yvette Vaughan-Jones, Hostující umělci*

PŘÍLOHA Č. II. SEZNAM ZDROJŮ

1. PŘÍKLADY PROGRAMŮ A PLÁNŮ NA PODPORU MOBILITY UMĚLCŮ V ČLENSKÝCH STÁTECH EU

Země/Region:	RAKOUSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo školství, umění a kultury
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Traineeprogramm
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Profesionalizace kulturních manažerů
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	10 až 12 profesionálů má možnost pracovat po dobu od 3 do 6 měsíců v kulturní instituci v zahraničí. Instituci vybírá buď Ministerstvo, nebo uchazeč. Kulturní manažeři obdrží od Ministerstva měsíční příspěvek ve výši od 1 500 EUR do 1 850 EUR.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i>	
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Kulturní manažeři
Zdroj financování:	Ministerstvo školství, umění a kultury
Celkové náklady:	od 54 000 EUR do 133 500 EUR
Kdo uskutečnění umožnil?	Nápad vznikl na oddělení financování kulturních středisek a byl schválen ministrem.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky <i>(krátkodobé, dlouhodobé)</i> od realizace <i>(pokud jsou údaje k dispozici)</i> :	Není k dispozici žádné hodnocení.

Země/Region:	BELGIE/FLANDRY
Iničiační orgán:	Vlámská komunita
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Příprava mezinárodního uměleckého projektu v rámci Evropského programu financování
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Zpřístupnit projektové granty, vlámské orgány hodlají podpořit umělecké odvětví ve vypracování a podávání návrhů na získání dotací Evropské unie.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Organizace, která připravuje přihlášku do programu financovaného Evropskou unií (např. Kultura 2007-2013, Interreg), může zažádat o podporu na mezistátní náklady vzniklé při její přípravě, například náklady na mezistátní cesty na přípravná jednání s partnerskými organizacemi, náklady na mezistátní telefonické hovory atd.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i>	
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Základní požadavky pro uchazeče: - musí být právnickou osobou; - musí sídlit v nizozemské části Belgie nebo v bilingvní oblasti regionu Brusel – hlavní město. Kvalitativní způsobilost a hodnotící kritéria: Aby bylo možné určit objem dotace, musí se následující kritéria uplatnit do té míry, pokud jsou relevantní pro hodnocení dotované činnosti. Bere se v úvahu specifčnost uchazeče. - kvalita uměleckého/tematického pojetí; - význam a kvalita projektu v mezinárodním kontextu; - význam projektu pro další rozvoj umělecké dráhy; - konkretizace interkulturalismu.
Zdroj financování:	Agentura pro umění a kulturní dědictví
Celkové náklady:	20 000 EUR v roce 2011
Kdo uskutečnění umožnil?	

Který orgán/orgány bylo
potřeba přesvědčit nebo
s nimi spolupracovat?

Výsledky (*krátkodobé,
dlouhodobé*) od realizace
(pokud jsou údaje
k dispozici):

„Příprava mezinárodního uměleckého projektu v rámci Evropského programu financování“ je novým grantovým rámcem, který byl založen v roce 2010. Jeho výsledky a dopad nebyly dosud vyhodnoceny.

Země/Region:	KYPR
Iničiační orgán:	Kulturní hnutí „Epilogi“ města Limassol
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Kypr v akci
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Setkání mladých hudebníků z Kypru, Řecka a Turecka.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	• pětidenní kurz kulturního managementu a mládežnický hudební kemp konaný v Limassolu v lednu 2010 • 70 účastníků z Kypru, Řecka a Turecka • financováno Evropskou kulturní nadací
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i> :	Problémy spojené s vízy vyřešila spolupráce ministerstev zahraničních věcí Kypru a Řecka.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Ze 70 účastníků bylo 15 mladých kulturních aktérů a hudebníků.
Zdroj financování:	Evropská kulturní nadace
Celkové náklady:	40 000 EUR
Kdo uskutečnění umožnil?	Zvací dopis, který kyperskému a řeckému Ministerstvu zahraničních věcí zaslalo hnutí „Epilogi“ města Limassol (Kypr) a Jeunesses Musicales International (Belgie); koordinace s vedoucími skupin Sevda-Cenap And Music Foundation a Pera Fine Arts z Turecka.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky <i>(krátkodobé, dlouhodobé)</i> od realizace <i>(pokud jsou údaje k dispozici)</i> :	Zlepšení spolupráce v oblasti kultury mezi mládežnickými a hudebními organizacemi z Kypru, Řecka a Turecka. Výsledkem této iniciativy je rovněž projekt uskutečněný v rámci programu Kultura 2007-2013 v roce 2010 a realizace řady projektů včetně grantu Mládež v akci (září 2010) a Euro-Med Youth Music Expo v roce 2012.

Země/Region:	ČESKÁ REPUBLIKA
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury, odbor mezinárodních vztahů
Název iniciativy (pokud existuje):	Granty na mezinárodní spolupráci
Cíle (iniciativy/plánu):	Propagace české kultury v zahraničí a podpora kulturní diverzity.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Granty pro na projekty a produkci českých umělců v zahraničí (turné, hostování na mezinárodních festivalech, výstavy, literární festivaly atd.).
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Jeden z nástrojů mezinárodní spolupráce, které jsou v České republice k dispozici. Program není otevřen jednotlivým umělcům. Zaměřuje se na umělecké projekty, nikoliv na projekty jiných kulturních pracovníků a zprostředkovatelských institucí. Má velmi nízký rozpočet.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Nestátní neziskové organizace
Zdroj financování:	Ministerstvo kultury
Celkové náklady:	250 000 EUR až 280 000 EUR
Kdo uskutečnění umožnil?	Uchazeči musí mít pozvání ze zahraničí; maximálně 3 projekty – jeden uchazeč ročně. Dotace pokrývá pouze náklady přímo spojené s projekty.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Program existuje od roku 2000. Program kulturní spolupráce se nejprve týkal rovněž umělců přijíždějících do země (na festivaly, výstavy, představení). Z důvodu nedostatku státních finančních prostředků je program od roku 2012 omezen pouze na mezinárodní kulturní spolupráci mimo Českou republiku.

Země/Region:	ČESKÁ REPUBLIKA, MAĎARSKO, POLSKO A SLOVENSKO (Země visegrádské čtyřky – V4)
Iničiační orgán:	Vlády zemí V4
Název iniciativy (<i>pokud existuje</i>):	Mezinárodní visegrádský fond (založený v roce 2000) Roční rozpočet na rok 2010: 7 000 000 EUR; vlády zemí Visegrádského hnutí přispívají rovným dílem.
Cíle (<i>iniciativy/plánu</i>):	Účelem fondu je umožnit a propagovat rozvoj užší spolupráce jak mezi zeměmi V4, tak s dalšími zeměmi, zvláště pak mimo jiné zeměmi východní Evropy, západního Balkánu a Zakavkazska, které jsou členskými státy EU.
Stručný popis (<i>iniciativy/plánu</i>):	Granty podporují společné kulturní, vědecké a vzdělávací projekty, výměny mládeže, přeshraniční projekty a propagaci cestovního ruchu; podporovány jsou rovněž individuální projekty mobility (stipendia a pracovní pobyty).
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Komplikovaná administrativa procesu žádání o grant (vyžadovány originály finančních dokladů; k dispozici malý rozpočet na kulturní projekty). Od roku 2011 byly zavedeny zálohové platby; do té doby bylo možné vyplácet finanční prostředky pouze zpětně.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Grant mohou získat nestátní neziskové organizace, obce, místní a krajské správy, školy a univerzity, ale také soukromé společnosti a malé skupiny nebo jednotlivci za předpokladu, že se jejich projekty týkají příslušného regionu a dále rozvíjejí spolupráci mezi partnery v projektu v rámci regionu.
Zdroj financování:	Do rozpočtu fondu přispívají rovným dílem jednotlivé vlády všech zemí visegrádské čtyřky.
Celkové náklady:	Programy mobility: 1 528 900 EUR v rozpočtovém plánování na rok 2012 (celkový rozpočet: 6 000 000 EUR v roce 2010; 6 598 100 EUR v roce 2011; 7 530 701 EUR v roce 2012).
Kdo uskutečnění umožnil?	Spolupráce mezi všemi zeměmi V4 (vyjma individuálních projektů mobility) na základě dohody mezi vládami. Program realizuje sekretariát fondu.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky (*krátkodobé,
dlouhodobé*) od realizace
(*pokud jsou údaje k dispozici*):

Od svého založení v roce 2000 se fond neustále rozvíjí. Do konce roku 2010 poskytl podporu více než 3 300 grantovým projektům a udělil více než 1 300 stipendií a rezidenčních pobytů. V roce 2012 fond organizuje čtyři grantové programy: malé granty, standardní granty, Visegrádský strategický program a program Visegrád+ a rovněž několik stipendijních plánů, trojitý program externě působících umělců a program na tvorbu kurikula pro univerzity.

Země/Region:	DÁNSKO
Iničiační orgán:	Dánská rada umění
Název iniciativy (pokud existuje):	DIVA – Dánský mezinárodní program pro hostující umělce
Cíle (iniciativy/plánu):	DIVA je program pro externě působící umělce, jehož cílem je zvýšit mobilitu a vytváření sítí a rozvíjet dánskou uměleckou scénu prostřednictvím výměny.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Dánské umělecké instituce a pracovníci (centra umění, skupiny umělců, galerie, divadla, orchestry, festivaly, vzdělávací instituce a obce) mohou zvát zahraniční umělce nebo skupiny umělců na pobyt v Dánsku v délce od 14 dnů do 3 měsíců. Pozvánka se může vztahovat na účast na projektech, produkcích, tvorbě uměleckých děl, vzdělávacích programů, přednáškách, rozhovorech, workshopech, seminářích pro pokročilé studenty, diskusních setkáních atd. Více informací naleznete na http://www.kunst.dk
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Plán rezidenčních pobytů programu DIVA vyřešil především problém velmi nákladných a finančně náročných stálých rezidenčních pobytů. V tomto případě se jedná o jednoúčelové rezidenční pobyty, které se uskutečňují, kdekoliv se najde hostitel, který převezme zodpovědnost za umožnění pobytu zahraničního umělce.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Primárními uživateli tohoto programu jsou mladí a začínající umělci. To nebylo záměrem, nicméně se ukázalo, že struktura programu byla zajímavá především pro operátory malého rozsahu a začínající umělce.
Zdroj financování:	Dánská rada umění
Celkové náklady:	2 000 000 DKK ročně (pokryje cca 40 projektů)
Kdo uskutečnění umožnil?	Program iniciovala Dánská rada umění. Je určen umělcům v oblasti vizuálního a živého umění, literatury a hudby.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Program představuje důležitý nástroj při rozvoji spolupráce a dlouhodobých výměn mezi dánskými a zahraničními umělci.

Země/Region:	FINSKO/SKANDINÁVIE – POBALTÍ
Iničiační orgán:	Skandinávský kulturní kontakt
Název iniciativy (pokud existuje):	Skandinávsko-pobaltský program mobility pro kulturu
Cíle (iniciativy/plánu):	Cílem programu je vytvořit příležitosti pro činnost v průběhu určitého časového rámce; poté budou vyhodnoceny výsledky programu. Skandinávská kulturní spolupráce představuje doplňující vklad do kulturního a uměleckého života skandinávských zemí a autonomních oblastí.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Skandinávsko-pobaltský program mobility pro kulturu je otevřen uchazečům ze všech skandinávských a pobaltských zemí. Pobaltské země se spolu se skandinávskými zeměmi podílí rovným dílem jak na rozhodování, tak na financování programu. Skandinávsko-pobaltský program mobility pro kulturu poskytuje financování v následujících oblastech: mobilita jednotlivců, budování sítí pro kulturní operátory, rezidenční střediska. Program je rovněž otevřen profesionálním umělcům, producentů a kulturním operátorům ve všech oblastech umění a kultury.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Podpora mobility: profesionální umělci a kulturní operátoři ve všech oblastech umění a kultury, kteří žijí ve skandinávských a pobaltských zemích. Počínaje rokem 2012 může být podpora na mobilitu poskytnuta rovněž malým skupinám čítajícím nejvýše 6 osob se stejnou kvalifikací, jak je popsáno výše, kteří cestují ve stejnou dobu do stejného místa určení. Financování se zásadně neposkytuje státním zaměstnancům nebo úředníkům ve státní správě. Studenti mohou o financování žádat prostřednictvím Nordplus. Podpora sítí: instituce, organizace, umělci a aktéři na všech úrovních a ve všech oblastech umění a kultury ve skandinávských a pobaltských zemích. Přednost mají nové sítě a projekty spolupráce, které jsou svojí povahou multikulturní a jsou v nich zapojeni různí operátoři v oblasti umění a kultury. Sít' by měla zahrnovat partnery z: a) nejméně 3 skandinávských zemí nebo Grónska, Faerských ostrovů a Åland nebo b) nejméně 3 pobaltské země nebo c) kombinaci nejméně 3 partnerů z 5 skandinávských zemí nebo Grónska, Faerských ostrovů a Åland nebo 3 pobaltských zemí. Součástí sítě mohou být rovněž partneři, kteří nesídlí ve skandinávské ani v pobaltské zemi. Podpora rezidenčních pobytů: rezidenční pobyty umělců ve skandinávských a pobaltských zemích ve všech oblastech umění a kultury. Organizace nebo skupiny s novými iniciativami v oblasti rezidenčních pobytů umělců. O tento typ podpory nemohou žádat jednotliví uchazeči.
Zdroj financování:	Skandinávské a pobaltské země/vlády: Finsko, Švédsko, Norsko, Island, Dánsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko.

Celkové náklady:	Rozpočet programu mobility na rok 2011 činil 1,6 milionu EUR. Přibližně 375 000 EUR připadá na rezidenční modul a zbytek je rozdělen mezi modul mobility a sítí.
Kdo uskutečnění umožnil?	Spolupráce skandinávských a pobaltských zemí.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Program, který byl poprvé spuštěn v roce 2007, byl po vyhodnocení shledán úspěšným. Dne 4. dubna 2011 Ministerstva kultury skandinávských zemí rozhodla, že program bude pokračovat. Na základě tohoto rozhodnutí byl program pro kulturu a umění prodloužen na dalších pět let (do roku 2016) a program pro mobilitu a rezidenční pobyty byl prodloužen do roku 2014.

Země/Region:	FINSKO
Iniciální orgán:	Ministerstvo školství a kultury
Název iniciativy (pokud existuje):	Národní párové fondy pro projekty financované EU.
Cíle (iniciativy/plánu):	Umožnit finským kulturním operátorům, zejména malým a středně velkým, účast na projektech financovaných EU.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Potíže malých a středně velkých kulturních operátorů najít potřebné soukromé financování na projekty financované EU. I když je z párových národních fondů pokryta i jen malá část z celkového rozpočtu projektu, kulturním operátorům to velmi pomůže.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Příjemci financování EU prostřednictvím programu Kultura 2007-2013.
Zdroj financování:	Ministerstvo školství a kultury
Celkové náklady:	
Kdo uskutečnění umožnil?	
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Existence podobného plánu financování a možnost pokrýt část příspěvku soukromého financování prostřednictvím fondů Ministerstva pomáhá umělcům a organizacím dosáhnout na projekty financované EU (k dispozici jsou příslušné statistiky o projektech financovaných EU, finských partnerech, financování atd.).

Země/Region:	FINSKO
Iničiační orgán:	Finská rada umění
Název iniciativy (pokud existuje):	A. Dotace na mezinárodní projekty pro komunity; B. Dotace na mezinárodní projekty pro umělce, umělecké odborníky a skupiny v různých oblastech umění.
Cíle (iniciativy/plánu):	Umožnit mezinárodní činnost a spolupráci finských umělců a zvýšit její podíl.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	A. Dotace jsou určeny na podporu mezinárodní kulturní spolupráce, exportních a výměnných projektů v různých oblastech umění. B. Granty jsou určeny na podporu mezinárodní kulturní spolupráce, exportních a výměnných projektů v různých oblastech umění.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Nedostatek prostředků – omezené financování
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	A. Komunity v různých oblastech umění (dotace) B. Profesionální umělci, umělečtí odborníci a skupiny v různých oblastech umění (granty). Není dáno žádné věkové omezení.
Zdroj financování:	Vláda – Rada pro umění
Celkové náklady:	975 670 EUR v roce 2010
Kdo uskutečnění umožnil?	
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (<i>krátkodobé, dlouhodobé</i>) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Možnost poskytnutí financování řadě projektů nebo umělcům prostřednictvím cestovních grantů nebo jiných forem podpory. Celková částka, která je k dispozici, rozhodně není dostačující, neboť udělené granty pokryjí potřeby projektů jen částečně a nelze financovat všechny projekty. Přesto se jedná o dobrý a fungující model.

Země/Region:	FRANCIE
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury a komunikace; Ministerstvo zahraničních a evropských věcí; Francouzský institut (<i>Institut français</i>). Hlavní operátor (pouze pro hudbu): Bureau export http://www.french-music.org (je financován společně francouzskými veřejnými a soukromými partnery, včetně Ministerstva kultury, Ministerstva zahraničních věcí a profesních organizací v hudebním průmyslu).
Název iniciativy (pokud existuje):	Vytvoření a rozšíření specializovaných úřadů (<i>postes relais spécialisés</i>) a Burex (<i>bureau export de la musique française</i>).
Cíle (iniciativy/plánu):	Vytvořit specializované úřady na podporu francouzských struktur vyvážejících kulturní produkci, živá představení a současné vizuální umění do strategických zemí (bilaterální vztahy) nebo regionů (regionální činnost v Asii nebo Jižní Americe). Tato politika je nezbytná v kontextu rozvoje trhu v těchto oblastech v Evropě i mimo ni. Nový přístup ke kulturní spolupráci je považován za nezbytný. Vytvoření nových úřadů: - pomůže informovat o francouzské tvorbě a vytvářet síť profesionálů a produkce mezi Francií a dalšími zeměmi založené na několikaleté a několikastranné spolupráci; - zjednoduší distribuci produkce a do budoucna zaměřenou práci programových plánovačů; - mnohonásobí koprodukce v dlouhodobém horizontu s případnou pomocí evropského financování; - mnohonásobí přeshraniční akce a přeshraniční rezidenční pobyty.

Stručný popis
(iniciativy/plánu):

Před rokem 2010 vznikl úřad pro současné umění, divadlo a tanec v Berlíně a další pro současné vizuální umění, divadlo, tanec a hudbu v New Yorku.

V roce 2011 vznikly dva nové úřady: úřad pro současné vizuální umění v Londýně a úřad pro živé umění v Římě.

Na rok 2012 je cílem berlínského úřadu zahájit nový program na podporu mobility sběratelů současného vizuálního umění, přátel velkých muzeí a případně soukromých sbírek (k návštěvám galerií, soukromých sbírek, muzeí, mladých umělců). Dalším nápadem je zorganizovat rezidenční pobyty pro umělce a kurátory (pomocí grantu).

Později by mohly být organizovány výměny pracovníků zaměřené na legislativu a práva umělců. V další fázi by se iniciativa mohla soustředit na umělecké školy a oblast designu.

Na londýnský úřad je napojen fond „Fluxus Fund“ (francouzsko-britský fond pro současné umění), jehož činnost zahájily společně Francouzský institut a britská charitativní organizace Paris Calling Ltd v roce 2010. Fond podporuje výstavy francouzských umělců ve Velké Británii a britských umělců ve Francii a poskytuje granty na výzkum kurátorům.

2012 a dále:

Vznik specializovaného úřadu v Bělehradě (pro jihovýchodní Evropu) věnovaného živému umění.

Vznik specializovaného úřadu v Latinské Americe (v čílském Santiagu; přesné místo bude potvrzeno) věnovaného živému umění. Specializovaný úřad pro současné vizuální umění vznikne pravděpodobně v Asii (v Hongkongu nebo Soulu).

Stručný popis vyřešeného
problému/překonané
překážky (v případě potřeby)

Zviditelnit francouzské umělce v oblasti současného vizuálního a živého umění v kontextu rozvoje trhu v Evropě i za hranicemi, a reagovat na něj zaujetím nového postoje k potřebám kulturní spolupráce.

Cílová skupina (např.
operátoři malého rozsahu/mladí,
začínající umělci atd.)

Profesionálové v daných oblastech, rovněž kurátoři, majitelé galerií a firmy.

U konkrétních činností mladí umělci.

Zdroj financování:	Vznik specializovaného úřadu vyžaduje posílení finanční i odborné kapacity příslušných velvyslanectví v oblasti kulturních služeb. Vedoucí úřadu je odborníkem z oblasti současného živého nebo vizuálního umění; mělo by být možné mít dlouhodobé zaměstnance.
Celkové náklady:	1 550 000 EUR na další 3 roky (Ministerstvo kultury a komunikace, Ministerstvo zahraničních věcí, Francouzský institut, profesní organizace v hudebním průmyslu)
Kdo uskutečnění umožnil?	Ministerstvo zahraničních věcí, Francouzský institut.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	Občanské společnosti a profesní organizace.
Výsledky (<i>krátkodobé, dlouhodobé</i>) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Zvýšit šíření francouzské produkce a bilaterálních akcí zaměřených na vzájemnou spolupráci.

Země/Region:	FRANCIE
Iničiační orgán:	Francouzské Ministerstvo kultury a komunikace ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních a evropských věcí a jeho operátorem – Francouzským institutem (Institut français); Ministerstvo práce, Ministerstvo vnitra.
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Skupina pro příchozí mobilitu – skupina pro víza umělců
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Pomáhat kulturním pracovníkům ve Francii v oblasti příchozí mobility (festivaly, přeshraniční akce)
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Činnost zahájena v roce 2009. V dostatečném časovém předstihu před zahájením velkých festivalů, akcí, celoročních nebo celosezónních akcí (tzv. cross-years nebo cross-seasons) poskytnout organizátorům praktické informace, aby mohli přijíždějícím umělcům pomoci a informovat je o tom, jak naplánovat svou cestu do Francie. Zasáhnout v naléhavých případech (např. problémy s vízy), které nastanou těsně před vystoupením. Písemná doporučení obsahují mimo jiné tato témata: legislativa platná pro vstup na francouzské území, práce umělce na určitou dobu, problematika sociálního zabezpečení a rovněž pracovněprávní záležitosti, které musí zaměstnavatel respektovat. Tyto informace jsou k dispozici online na webových stránkách francouzského Ministerstva kultury a komunikace, Francouzského institutu a případně na stránkách pořadatele konkrétní akce.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i>	- stále větší problémy profesionálů při získávání víz, zejména v oblasti hudby (víza pro účinkující přijíždějící na festivaly, show a koncerty); - mimořádná situace, která nastala během pořádání ruských týdnů Francii (cross-season), kdy například celá společnost nemohla vstoupit do Francie těsně před hlavním vystoupením kvůli problémům s vízy. Skupina se rozhodla setkat v dostatečném časovém předstihu s pořadatelem, aby upravila doporučení podle země, které se to týkalo. - Špatná komunikace mezi administrativami (kultura a komunikace: podpora přijíždějících umělců; práce a imigrace: posílit hranice a populaci).

Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Pořadatelé mezinárodních festivalů, akcí, sezón. Zahraniční umělci (v tomto konkrétním kontextu).
Zdroj financování:	
Celkové náklady:	Žádné zvláštní náklady. Předvídal se však pravidelné schůzky státních zaměstnanců, pořadatelů a čas strávený prací při sestavování doporučení.
Kdo uskutečnění umožnil?	Ministerstvo kultury a komunikace se rozhodlo vytvořit pravidelnou pracovní skupinu administrátorů. Výsledkem je lepší vzájemné porozumění, zamezení mimořádným situacím, lepší předvídání potřeb ze strany organizátorů.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (<i>krátkodobé, dlouhodobé</i>) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Písemná doporučení ve francouzštině přizpůsobená pro každou zemi a/nebo region a/nebo festival, přeložená přinejmenším do angličtiny a případně do dalších jazyků v závislosti na akci.

Země/Region:	ŘECKO (HELLADA)
Iničiační orgán:	Ministerstvo školství a náboženství, kultury a sportu (bývalé Ministerstvo kultury a cestovního ruchu)
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Program na podporu mobility umělců (jako součást podpory poskytované kulturním organizacím na propagaci současné řecké kultury v zahraničí).
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Podpořit mobilitu řeckých umělců v zahraničí.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Program poskytuje financování dopravy, ubytování a výrobních nákladů umělcům, kteří byli pozváni, aby se účastnili mezinárodních kulturních akcí, festivalů atd.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i> :	Do roku 2011 žádný konkrétní postup pro financování mobility řeckých umělců v zahraničí neexistoval.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Řečtí umělci
Zdroj financování:	Ministerstvo školství a náboženství, kultury a sportu
Celkové náklady:	Část z celkových 160 000 EUR, což je částka odpovídající celkovému rozpočtu na podporu kulturních organizací, aby propagovaly současnou řeckou kulturu v zahraničí.
Kdo uskutečnění umožnil?	Program vyžaduje spolupráci mezi odborem pro mezinárodní vztahy a různými odbory generálního ředitelství pro současnou kulturu (odbor literatury, divadla a tance, hudby, vizuálního umění, kinematografie a audiovizuálních médií, kulturní činnosti), Helénská nadace pro kulturu (a její zahraniční pobočky), Řecká národní turistická organizace (a její zahraniční pobočky).
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky <i>(krátkodobé, dlouhodobé)</i> od realizace <i>(pokud jsou údaje k dispozici)</i> :	Program byl zahájen v roce 2012.

Země/Region:	ŘECKO (HELLADA)
Iničiační orgán:	Helénské centrum mezinárodního divadelního institutu (UNESCO)
Název iniciativy (pokud existuje):	<i>Systém Atény</i>
Cíle (iniciativy/plánu):	Vytvořit komunikaci mezi řeckou a mezinárodní taneční a divadelní komunitou.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	<i>Systém Atény</i> je divadelní a taneční platforma, která funguje jako komunikační kanál mezi řeckou a mezinárodní taneční a divadelní scénou. Od roku 2007, kdy byla zahájena činnost <i>Systému Atény</i>, do roku 2009 vybírali pořadatelé divadelní a taneční představení, která byla znovu zdramatizována pro pozvané mezinárodní zástupce festivalů, divadelních a tanečních společností, kteří pak usnadnili jejich zařazení do programu různých mezinárodních kulturních akcí. V roce 2011 se <i>Systém Atény</i> změnil na digitální platformu, která představuje vybraná řecká divadelní a taneční představení.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Řecké divadlo a tanec jsou v zahraničí jen málo známé.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Řecké divadelní a taneční organizace.
Zdroj financování:	Ministerstvo školství a náboženství, kultury a sportu.
Celkové náklady:	45 000 EUR v roce 2011.
Kdo uskutečnění umožnil?	Program realizovalo Helénské centrum mezinárodního divadelního institutu za finanční podpory řeckého Ministerstva školství a náboženství, kultury a sportu.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky (*krátkodobé,
dlouhodobé*) od realizace
(*pokud jsou údaje k dispozici*):

Krátkodobé výsledky: vybraná divadelní a taneční představení byla pozvána, aby se zúčastnila mezinárodních festivalů v zahraničí.

Dlouhodobé výsledky: řecké divadlo a tanec budou známější pro zahraniční odborníky i publikum.

Země/Region:	IRSKO
Iničiační orgán:	Culture Ireland
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Mezinárodní showcase program
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Podpořit a zpřístupnit irským umělcům možnosti na mezinárodní úrovni.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Showcase program Culture Ireland představí práci začínajících i zavedených společností mezinárodním nákupčím na klíčových festivalových trzích doma i v zahraničí.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i> :	Absence vhodného plánu na podporu předvádění začínajících i zavedených společností a umělců mezinárodním nákupčím na klíčových festivalových trzích v zahraničí. Mezi tyto festivaly patří Edinburgh Fringe Festival, Eurosonic a Internationale Tanzmesse. V Irsku je nedostatek financí obzvlášť velký kvůli jeho poloze na ostrově na okraji EU a skutečnosti, že domácí základna je velmi malá. Řešením je poskytování podpory prostřednictvím programu Culture Ireland. Program identifikuje umělce, mladé a začínající společnosti, kteří by byli vhodnými účastníky těchto akcí, pomáhá jim s náklady na cestu, ubytování a dopravu a poskytuje příležitosti k vytváření sítí a další podporu propagace.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Operátoři menšího rozsahu, mladí nebo začínající umělci či společnosti.
Zdroj financování:	Culture Ireland
Celkové náklady:	800 000 EUR za rok, v roce 2012 to bude méně než 500 000 EUR.
Kdo uskutečnění umožnil?	Culture Ireland jako součást Vládního resortu pro umění, kulturní dědictví a Ghaeltacht (irsky mluvící region). Vyžaduje rovněž spolupráci s celou řadou partnerských organizací včetně Umělecké rady, Dublinského divadelního festivalu, Dublinského tanečního festivalu, skupiny First Music Contact, sdružení Publishing Ireland a Irského divadelního institutu.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky (*krátkodobé, dlouhodobé*) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Mnoha uměleckým společnostem i jednotlivcům se díky výsledkům představení na těchto festivalech otevřely dveře do světa. Díky prezentaci své práce na těchto platformách dostali mnoho pozvánek z ostatních prominentních uměleckých akcí na celém světě.

Míra podpory poskytované v rámci tohoto programu byla omezena kvůli hospodářské krizi, a aby stávající program mohl nadále úspěšně pokračovat, bude potřeba sehnat nové, doplňkové zdroje jinde.

Země/Region:	IRSKO
Iniciační orgán:	Umělecká rada
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Travel and Training Award (cestování a školení)
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Prvořadým cílem plánu je podpořit umělce a další jednotlivce, kteří pracují v oblasti umění, aby mohli cestovat po celém světě a využít školení a dalších příležitostí ke svému profesnímu rozvoji.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Grant je rozdělen na tři oblasti: Cestování a školení v zahraničí: tato oblast je hlavní prioritou grantu. Podporuje jednotlivce, aby mohli využít školení a dalších příležitostí k profesnímu rozvoji v zahraničí, kde se klade důraz na rozvoj profesionální umělecké praxe každého jednotlivce. Umožní umělcům zúčastnit se jednorázovým školení, odborných kurzů nebo mistrovských kurzů. Cena přispěje na oficiální postgraduální kurz pouze, pokud typ a/nebo úroveň vybraného kurzu není v Irsku k dispozici, přičemž uchazeči musí doložit, že tomu tak skutečně je. Mezi další příklady způsobilých příležitostí k rozvoji patří krátkodobé výzkumné projekty, rezidenční pobyty, účast na workshopech, stáže, instruktáže, účast na konferencích/seminářích. Cestování a školení doma: Přispívá na náklady na přivedení umělců nebo uměleckých pracovníků ze zahraničí do Irska, aby školili či vyučovali irské umělce. CCP International Award: Podporuje umělecké organizace, které se chtějí přihlásit do programu Evropské unie Kultura 2007-2013. Přispívá na výlohy na osobní setkání s partnerskými organizacemi v Evropě.

Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (*v případě potřeby*)

Splňuje potřebu plánu mobility zaměřeného na mobilitu a profesní rozvoj umělců, který je řádně spravován tak, aby vyhovoval potřebám umělců:

- podporuje průběžné přihlášky (bez termínů)
- rozhodnutí jsou rychle zpracovávána (cca 6 týdnů)
- přihlášky se podávají online
- uděluje granty ve výši až 8 000 EUR
- přispívá na všechny náklady spojené s cestováním a rovněž na poplatky za kurzy, ubytování, živobytí, atd.
- při udělení financování jsou prostředky umělci vyplaceny předem
- požadavky na výkaznictví jsou úměrné výši grantu.

Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)

Plán je zaměřen na umělce a další jednotlivce, kteří pracují v oblasti umění.

Zdroj financování:

Veřejné prostředky rozdělované prostřednictvím Umělecké rady. Umělecká rada získává finance od Ústředního vládního resortu pro umění, kulturní dědictví a Ghaeltacht (írsky mluvící region).

Celkové náklady:

Roční náklady cca 0,5 milionu EUR.

Kdo uskutečnění umožnil?

Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?

Výsledky (*krátkodobé, dlouhodobé*) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Irsko provozuje plány mobility již více než dvě desetiletí. Tento konkrétní plán, který spojuje cestování a profesní rozvoj, byl zaveden v roce 2006.

	Počet financovaných přihlášek	Roční výdaje
2010	284	512 615 EUR
2011	287	479 808 EUR

Země/Region:	LITVA
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Podpora kinematografických projektů. Krátkodobá mobilita; účast na festivalech (cestovní náklady pro režiséry a producenty, aby se mohli zúčastnit festivalů).
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Cílem tohoto plánu je zvýšit filmovou produkci.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Program se skládá ze tří kroků: granty na projekty, granty na filmovou produkci a granty na mobilitu (účast na festivalech, atd.) za účelem zviditelnění.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i> :	Jednou z největších překážek v Litvě je způsob, jakým jsou programy podpory spravovány. Každý program má zpravidla jednu až dvě výzvy k podání přihlášek za rok. To je nevyhovující pro malé kulturní operátory, protože dobré příležitosti většinou vznikají během krátké doby. Kinematografický program spravuje fondy tak, aby byly výzvy k přihláškám na akce mobility, účast na festivalech a dalších akcích vždy otevřené. Přihlášky nemají žádné termíny a o podporu je možné se ucházet dokonce pouhé tři týdny před akcí.
Cílová skupina <i>(např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)</i> :	Není specifikována – kdokoliv činný v kinematografických projektech.
Zdroj financování:	Státní rozpočet.
Celkové náklady:	Na rok 2012 <i>(pouze na akce mobility, nikoliv na celý program)</i> bylo plánováno 88 000 EUR.
Kdo uskutečnění umožnil?	Společná iniciativa Litevské kinematografické rady a Ministerstva kultury.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky (*krátkodobé, dlouhodobé*) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Dlouhodobé výsledky:

Mobilita je zásadní pro koprodukcí a koprodukce je díky potřebným finančním prostředkům zásadní pro možnost natočit film (a také se ucházet o podporu z fondu Eurimages).

Podle statistických údajů je podíl litevských filmařů a grantů udělených z fondu Eurimages celkem vysoký.

Země/Region:	NIZOZEMSKO
Iničiační orgán:	Moodrian Fund (spojení fondů Fund BVK a Mondrian Stichting), HIVOS en Stichting DOEN
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Arts Collaboratory
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Posláním programu Arts Collaboratory je podpora kvalitních tvůrčích inovací, které jsou pevně zakotveny ve společnosti, prostřednictvím příspěvků na udržitelné, otevřené (mezi)národní odvětví vizuálního umění, kde hrají rozhodující úlohu v uměleckém řízení programu iniciativy vedené umělci. Program Arts Collaboratory má čtyři cíle: – zlepšit kvalitu uměleckého projevu prostřednictvím iniciativ vedených umělci; – prosazovat rozvoj a reflexi (nových forem) interakce s širokou veřejností a sociální zakotvenost iniciativ vedených umělci; – prosazovat smysluplné mezikulturní výměny v Asii, Africe a Latinské Americe a mezi Nizozemskem a Asií, Afrikou a Latinskou Amerikou v rámci iniciativ vedených umělci; – posílit kulturní infrastrukturu pro nezávislé odvětví vizuálního umění.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Arts Collaboratory je program, který podporuje iniciativy vizuálních umělců v Africe, Asii a Latinské Americe a výměny mezi nimi a organizacemi v oblasti vizuálního umění v Nizozemsku. Poskytuje finanční podporu, usnadňuje sdílení znalostí a prosazuje vytváření sítí a výměny umělců. Možnosti financování iniciativ vizuálních umělců v Africe, Asii a Latinské Americe představují buď jednorázovou podporu malého rozsahu do výše 10 000 EUR, nebo podporu, která vyžaduje větší finanční prostředky a trvá od jednoho roku do tří let. Poskytovaná podpora je vysoce flexibilní a lze ji poskytnout na iniciativy, které jsou teprve v zárodku, na přípravu programů, profilující činnost, rozvoj kapacity, profesionalizaci organizace, a/nebo rozšíření záběru publika.

Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (*v případě potřeby*)

Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)

Zdroj financování:

Celkové náklady:

Kdo uskutečnění umožnil?

Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?

Výsledky (*krátkodobé, dlouhodobé*) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Program Arts Collaboratory je velmi volná síť/fórum 20 až 50 jednotlivých partnerů, kteří se čas od času zaměří na konkrétní téma nebo činnost. O financování a výměnu umělců mohou žádat jakékoliv iniciativy vedené umělci.

Program Arts Collaboratory založily v lednu 2007 nadace Hivos a DOEN. Provozuje jej HIVOS ve spolupráci s fondem Mondriaan Fund a Stichting DOEN.

Tři nizozemské organizace spojily síly (daly dohromady prostředky, znalosti a sítě) v programu Arts Collaboratory, aby dosáhly větší efektivity, účinnosti a synergií. Řídící skupina programu Arts Collaboratory se skládá ze zástupců neziskové organizace Hivos, nadace DOEN a fondu Mondriaan.

Výměny s Nizozemskem organizuje a finančně podporuje fond Mondriaan.

Pro výsledky projektů a výměny viz následující odkazy:

<http://www.artscollaboratory.org/projects>

<http://www.artscollaboratory.org/knowledge-sharing-artistic-exchange>

Země/Region:	POLSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury a národního dědictví
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	Gaude Polonia (založena v roce 2003 – příchozí mobilita)
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Individuální granty na šestiměsíční rezidenční pobyty v Polsku pro umělce, spisovatele a překladatele z východní Evropy (zejména Běloruska a Ukrajiny) v oblasti filmu, fotografie, literatury, hudby, vizuálního umění, divadla, ochrany objektů národního dědictví. Účastníci musí být schopni komunikace v polštině.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Každoročně získá 35 až 50 jednotlivců grant (cca 1 000 EUR měsíčně) a ubytování, materiál a nástroje, výuku, pomoc při organizaci své práce, výzkumu nebo uměleckého projektu dle své volby.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Jednotliví umělci z východní Evropy.
Zdroj financování:	Ministerstvo kultury a národního dědictví <i>(veřejné finanční prostředky)</i>
Celkové náklady:	V roce 2011 získalo 48 umělců finanční podporu v celkové výši 1 765 000 PLN (cca 450 000 EUR)
Kdo uskutečnění umožnil?	Rozhodnutí Ministerstva kultury a národního dědictví.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	Dobře fungující program vyžaduje úzkou spolupráci veřejné správy, univerzit, uměleckých škol a kulturních institucí. Program realizuje Narodowe Centrum Kultury (Národní středisko pro kulturu), což je instituce financovaná Ministerstvem kultury a národního dědictví. Webová stránka: http://www.nck.pl/sub.pl.gaudepolonia.html <i>(Informace na webové stránce nejsou přeloženy do angličtiny, neboť granty jsou určeny umělcům, kteří se dorozumí polsky)</i>

Výsledky (*krátkodobé,*
dlouhodobé) od realizace
(pokud jsou údaje
k dispozici):

Země/Region:	POLSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury a národního dědictví
Název iniciativy (pokud existuje):	Młoda Polska – Mladé Polsko Individuální granty financované Ministerstvem kultury a národního dědictví; založena v roce 2004.
Cíle (iniciativy/plánu):	Individuální granty pro talentované polské umělce (do 35 let) na osobní rozvoj. Umělci mohou grant využít na umělecký projekt dle své volby, profesní školení, rezidenční pobyt, výzkum, nákup nástrojů potřebných ke své umělecké činnosti. Projekty jsou většinou realizovány v zahraničí (odchozí mobilita). Každoročně obdrží grant více než 70 umělců.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Granty jsou určeny mladým umělcům, kteří dosáhli významného úspěchu na poli vizuálního umění, hudby a tance, divadla, literatury, filmu a fotografie. Mnoho projektů probíhá v zahraničí, neboť mnoho umělců, kteří mají o grant zájem, žije a pracuje v zahraničí. Webová stránka: www.nck.pl/sbu.pl/mloda_polska (Informace na webové stránce nejsou přeloženy do angličtiny, protože program je určen pouze polským občanům)
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.):	Polští umělci do 35 let.
Zdroj financování:	Ministerstvo kultury a národního dědictví (veřejné finanční prostředky)
Celkové náklady:	V roce 2011 získalo 86 umělců finanční podporu v celkové výši 3 505 000 PLN (cca 876 000 EUR)
Kdo uskutečnění umožnil?	Rozhodnutí Ministerstva kultury a národního dědictví. Program realizuje Národní středisko pro kulturu, což je instituce financovaná Ministerstvem kultury a národního dědictví.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky (*krátkodobé,*
dlouhodobé) od realizace
(pokud jsou údaje
k dispozici):

Program funguje velmi dobře.

Země/Region:	POLSKO
Iničiační orgán:	Centrum současného umění zámek Ujazdowski a město Varšava
Název iniciativy (<i>pokud existuje</i>):	Studio Varšava, Varšavský rezidenční program pro umělce (pořádaný A-I-R Laboratory; příchozí mobilita)
Cíle (<i>iniciativy/plánu</i>):	Organizace rezidenčních pobytů ve Varšavě pro jednotlivé umělecké pracovníky.
Stručný popis (<i>iniciativy/plánu</i>):	ATELIÉR VARŠAVA je výzkumný rezidenční program vyvinutý ve spolupráci s městem Varšavou a rovněž akademickou obcí a nezávislými varšavskými pořadateli. Program byl zahájen v roce 2008. Město Varšava uznalo potřebu zorganizovat mezinárodní rezidenční program, který prezentuje mezinárodní kulturní politiku města. A-I-R Laboratory již několik let získává granty (udělované na základě každoročního hodnocení programu) na pokrytí přibližně 50% nákladů na program. Samotný projekt A-I-R Laboratory vznikl v roce 2002 podle uznávaných evropských modelů. Jednotlivým umělcům pozvaným k rezidenčním pobytům jsou nabídnuty obytné ateliéry v Centru současného umění zámek Ujazdowski, rozpočet na projekt a kurátorská pomoc. Rezidenční pobyty ve Varšavě jsou orientované spíše na výzkum než na produkci. Doba strávená ve Varšavě (obvykle 3 měsíce, avšak v případě kurátorů jsou možné i kratší návštěvy) je rovněž věnována vytváření sítí s místními uměleckými pracovníky, organizacemi, výzkumníky a producenty. Umělci mohou navíc svá díla představit varšavské veřejnosti v rámci programu centra současného umění (promítání, prezentace, představení, výstavy, otevřené ateliéry). Podobné zásady pořádání těchto rezidenčních pobytů se hledají pro polské umělce v zahraničí. Od začátku roku 2009 může A-I-R Laboratory nabídnout pobyt až 7 rezidentům. Rovněž se aktivně zapojuje do vytváření politiky mobility umělců. Tento program doprovází dlouhodobé projekty pořádané A-I-R Laboratory zaměřené na rozvoj nových rezidenčních plánů (designové rezidenční pobyty – Routed Design for Routed Living, 2008-2009; cestovní a výzkumné granty pro začínající profesionály doplněné rezidenčním výzkumným programem – RE-tooling RESIDENCIES, 2009-2011).

Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (*v případě potřeby*)

Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)

Zdroj financování:

Celkové náklady:

Kdo uskutečnění umožnil?

Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?

Výsledky (*krátkodobé, dlouhodobé*) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Problémy, na které se zaměřili organizátoři projektu:

- nedostatek udržitelných rezidenčních programů umožňujících rozsáhlý výzkum a konkrétní práci na místě ve Varšavě;
- nedostatek konkrétního financování příchozí mobility.

Jednotliví umělečtí pracovníci: umělci, kurátoři, architekti, výzkumní pracovníci a příležitostně rovněž organizátoři.

Město Varšava (veřejné finanční prostředky)

50 000 EUR ročně

Činnost rezidenčního centra v jeho současné podobě umožnila investice Centra současného umění zámku Ujazdowski, která spočívala ve výstavbě a údržbě ateliérů v jeho areálu a poskytnutí personálu (kurátoři a koordinátoři), aby mohl být program spuštěn.

Financování programu sestává z grantů a dvoustranné spolupráce s organizátory rezidenčních pobytů v zahraničí.

Udržitelnost programu zajišťuje tým stálých zaměstnanců a jeho nepřetržitá snaha modernizovat jeho strukturu a redefinovat měnící se potřeby a příležitosti mobility umělců.

Krátkodobé:

- zorganizování přibližně deseti rezidenčních pobytů umělců a jiných uměleckých pracovníků ve Varšavě (a související umělecké produkce, prezentace, publikace).

Dlouhodobé:

- získání znalostí a capacity, umožnění získání zkušeností v oblasti rezidenčních projektů. Znalosti jsou sdíleny prostřednictvím konzultací s umělci, kteří hledají rezidenční příležitosti, publikace a projekty, a poradenské funkce pro národní i mezinárodní orgány;
- propagace začínajících umělců a uměleckých pracovníků;
- vybudování mezinárodní sítě spolupracovníků.

Země/Region:	POLSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury a národního dědictví
Název iniciativy (pokud existuje):	Polská kultura ve světě (odchozí mobilita)
Cíle (iniciativy/plánu):	Dotace pro jednotlivé umělce a kulturní pracovníky, která jim umožní vycestovat do zahraničí a nahradí náklady na cestu, ubytování a/nebo registrační poplatek na konferenci, festival atd. <i>(Dotace je relativně nízká, neboť pokrývá například pouze cenu letenky.)</i>
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Jednotliví umělci, kteří si zažádají o dotaci na vycestování do zahraničí, aby mohli předvést své dílo v jiném uměleckém prostředí, zúčastnit se festivalů, koncertů, výstav, workshopů, soutěží, turné atd.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.):	Jednotliví umělci z Polska zastupující všechny oblasti kultury a rovněž zástupci tzv. tvůrčích odvětví a kulturní pracovníci.
Zdroj financování:	Ministerstvo kultury a národního dědictví
Celkové náklady:	790 000 PLN (cca 189 000 EUR) na rok 2001 V roce 2011 obdrželo dotaci 332 umělců a kulturních pracovníků.
Kdo uskutečnění umožnil?	Rozhodnutí Ministerstva kultury a národního dědictví.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	Program je realizován jako jeden z mnoha programů Institutu Adama Mickiewicze, což je kulturní instituce financovaná Ministerstvem kultury a národního dědictví.
Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	

Země/Region:	SLOVENSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
Název iniciativy (<i>pokud existuje</i>):	PRO SLOVAKIA – program č. 5
Cíle:	- prosazovat slovenskou kultury a umění v zahraničí - prosazovat mobilitu a rozšíření mezinárodních vztahů - podporovat partnerství mezi městy na obecní a regionální úrovni prostřednictvím literatury, živého umění, fotografie, designu, autentické slovenské produkce za účelem podpory slovenských umělců na prestižních mezinárodních festivalech - podporovat diverzitu v kulturní oblasti
Stručný popis problému nebo překážky spojené s mobilitou:	
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.) Krátký popis použitého řešení:	Podpora slovenských institucí a jednotlivých umělců prostřednictvím financování projektů, které představují a zviditelňují slovenskou kulturu v zahraničí, mezinárodní spolupráce a rozvoj bilaterální a multilaterální interakce na podporu vytváření sítí na mezinárodní úrovni, rezidenčních pobytů, workshopů, seminářů, sympozií. Podpora mezinárodních výměn a zlepšení kreativity.
Zdroj financování:	Ministerstvo kultury
Celkové náklady:	660 813 EUR
Kdo uskutečnění umožnil?	Ministerstvo kultury – podpůrný program č. 5 (Pro Slovakia) pořádá otevřené výzvy k podání přihlášek ke každoročním podpůrným programům (několikaletým uměleckým programům); spolufinancované projekty, které získávají podporu z evropského programu Kultura 2007-2013; spolufinancované projekty, které získaly nejméně třetinu prostředků z jiných zdrojů, jako je Mezinárodní visehradský fond, Středoevropská iniciativa, Kulturní nadace.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	(Regiony a obce mohou rovněž poskytnout malé granty pro jednotlivce, skupiny a projekty).

Výsledky (*krátkodobé,
dlouhodobé*) od realizace
(pokud jsou údaje
k dispozici):

V roce 2011 požádalo 343 uchazečů o 2 927 145 EUR; bylo vyhověno 203
žádostem; bylo rozděleno 660 813 EUR.

V roce 2012 požádalo 222 uchazečů o 2 745 010 EUR; bylo vyhověno 140
žádostem; bylo rozděleno 798 600 EUR.

Země/Region:	SLOVINSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu
Název iniciativy (pokud existuje):	Umělecké a kulturní rezidenční pobyty v Berlíně, Londýně, New Yorku a Vídni (http://www.culture.si/en/Category:Slovene_Arts_%26_Culture_Residencies_Programme)
Cíle:	Prosazovat slovinskou kulturu v zahraničí a podporovat mezinárodní příležitosti pro umělce a kulturní pracovníky.
Stručný popis problému nebo překážky spojené s mobilitou:	
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Jednotliví umělci a kulturní pracovníci (slovinští občané/obyvatelé s trvalým bydlištěm) vybraní prostřednictvím otevřené výzvy. Na základě podaných návrhů vybírá rezidenty na následující rok odborná ministerská komise.
Krátký popis použitého řešení:	Slovinský program uměleckých a kulturních rezidenčních pobytů Ministerstva školství, vědy, kultury a sportu byl odstartován v roce 1998 pronájmem prvního bytu v New Yorku. Kromě New Yorku (který mezi uchazeči stále zůstává nejpoblárnější destinací) ministerstvo zařídilo další tři byty v Berlíně (od roku 2004), Londýně (od roku 2008) a Vídni (od roku 2012). Rezidenční pobyty jsou omezeny na jednoměsíční až dvouměsíční pobyt s tím, že nájem, náklady na živobytí a cestovní výdaje hradí Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu.
Zdroj financování:	Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu.
Celkové náklady:	cca 100 000 EUR ročně
Kdo uskutečnění umožnil?	Dohoda mezi Ministerstvem školství, vědy, kultury a sportu a Ministerstvem zahraničních věcí.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky od zahájení realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Prosazování slovinské kultury v zahraničí (do dnešního dne se programu zúčastnilo více než 200 umělců).

Jsou podporovány konkrétní výzkumné projekty a partnerství s místními organizacemi nebo odborníky, které mohou později vést k produkci umělecké akce nebo díla.

Země/Region:	SLOVINSKO
Iničiační orgán:	Slovinská knižní agentura
Název iniciativy (pokud existuje):	Otevřená výzva pro granty na mobilitu a rezidenční stipendia
Cíle:	Zvýšit uznání slovinské tvůrčí činnosti v zahraničí za neustálého prosazování pozice slovinské literatury a humanitních studií na kulturní mapě světa: propagovat autory a jejich dílo v zahraničí a rozšiřovat jejich obzory.
Stručný popis problému nebo překážky spojené s mobilitou:	Dostupný rozpočet na zorganizování literárních akcí je často velmi omezený, takže pořadatelé nemohou pokrýt všechny náklady jednotlivých autorů. Vzhledem k tomu, že potřebné finanční prostředky nemají ani sami autoři, některým z nich nezůstává žádná možnost, jak se zúčastnit důležitých akcí v zahraničí, ani v případě, že náklady jsou nízké. Zahraníční autoři mají jen málo možností, jak získat rezidenční stipendium ve Slovinsku a slovínští autoři stipendia v zahraničí. Vzhledem k tomu, že literární rezidenční centra často očekávají reciprocitu, Slovinsku se s touto konkrétní iniciativou otevřely nové možnosti spolupráce se svými zahraničními protějšky. Slovínští autoři jsou nyní častěji zváni do zahraničí a naopak.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Slovínští autoři, překladatelé a výzkumní pracovníci v oblasti literatury a humanitních věd.
Krátký popis použitého řešení:	Otevřená výzva, která pokrývá dvě oblasti, se zveřejňuje dvakrát ročně: v únoru či březnu a v září. Uchazeč může být slovinský autor, překladatel nebo vědecký pracovník v oblasti literatury a humanitních věd. 1. Granty na mobilitu: uchazeči musí spolu s žádostí odevzdat pozvánku a program akce, jíž se hodlají zúčastnit (literární festival, propagační turné, seminář). Dotace pokrývá až 100 % cestovních výdajů. Každý uchazeč smí požádat o grant na nejvýše dvě akce. Cestovní výdaje nesmí přesáhnout 2 000 EUR na akci. 2. Rezidenční stipendia: mezi uchazeče se rozdělí osm (8) měsíčních rezidenčních stipendií pro slovinské autory, kteří chtějí vycestovat do zahraničních literárních center; uhrazeny jsou náklady na ubytování, náklady na zkušební překlad, cestovní výdaje a stipendium.

Zdroj financování:	Národní rozpočet prostřednictvím Ministerstva školství, vědy, kultury a sportu
Celkové náklady:	cca 50 000 EUR ročně
Kdo uskutečnění umožnil?	Dohoda mezi Slovinskou knižní agenturou a Ministerstvem školství, vědy, kultury a sportu
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky od zahájení realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Otevřená výzva byla poprvé realizována v roce 2010. Výsledky za rok 2010: granty na mobilitu byly uděleny 31 autorům – 8 rezidenčních stipendií. Výsledky za rok 2011: granty na mobilitu byly uděleny 32 autorům – 8 rezidenčních stipendií.

Země/Region:	SLOVINSKO
Iničiační orgán:	KAPA – Sdružení pro kulturní a uměleckou produkci
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i> :	KAPA – International Connection
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Vstup do oficiálních i neoficiálních sítí pro přenos koncertů a distribuci audio produkce moderní městské hudby.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	KAPA spolupracuje s různými institucemi, které spojují oficiální a neoficiální sdružení pro zprostředkování a sdílení hudebního obsahu a distribuci hudebních nahrávek. KAPA spolupracuje s různými hudebními festivaly (Europa VOX, Clermont-Ferrand (FR), Eurosonic, Groningen (NL) a koncertními producenty na celém světě. KAPA je rovněž napojena na americkou nahrávací společnost Megalith Records, která umožňuje dlouhá a intenzivní koncertní turné slovinských kapel v USA a rovněž se stará o vydávání a distribuci jejich hudební produkce v zahraničí. KAPA je rovněž zodpovědná za celkovou prezentaci slovinské hudby v zahraničí (např. Ljubljana Calling 2010 v Budapešti), která zviditelňuje a lépe prezentuje média propagující slovinskou hudbu. KAPA je začleněna do systému sítí, které fungují na principu vzájemné reciprocity, jejichž výsledkem jsou hudební výměny na podporu slovinských hudebníků a slovinské hudební tvůrčí činnosti a vychování slovinského koncertního publika prostřednictvím častých prezentací zahraničních hudebních ansámbků.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i> :	Integrace do sítě spřízněných sdružení a klubů na celém světě vedoucí k reciproční výměně hudby. Synergie, které fungují mezi systémy propojenými v síti, pomáhají snížit produkční náklady a zajistit ve Slovinsku trvalé a vyprofilované koncertní scény, a zároveň nabízí slovinským umělcům v zahraničí příležitost mobility.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Slovinští a zahraniční hudební umělci s praxí v oblasti současné, alternativní a městské hudby (rock, ska, punk, noise) hudební publikum – převážně pro mladší generaci.
Zdroj financování:	Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu a Magistrát města Lublaně.
Celkové náklady:	cca 140 000 EUR ročně

Kdo uskutečnění umožnil?

Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?

Výsledky (*krátkodobé, dlouhodobé*) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu a Magistrát města Lublaně

Krátkodobé:

Dobře zorganizovaná a intenzivní mezinárodní koncertní turné slovinských hudebních těles; průběžné koncertní scény ve Slovinsku.

Dlouhodobé:

Nastavit platformu pro přenášení hudebního obsahu, která poskytuje stálý, trvalý a intenzivní plán mobility pro slovinské a zahraniční umělce, a rovněž podmínky pro udržování jednotlivých hudebních scén, které v sobě nesou složku kulturního vzdělávání.

Země/Region:	SLOVINSKO
Iničiační orgán:	Delavnica Maribor –Institut pro kulturu a umění
Název iniciativy (pokud existuje)	Mezinárodní orchestr Maribor 2012
Cíle (iniciativy/plánu):	Účelem tohoto projektu je propojit, vzdělat, prosadit a podpořit mladé, talentované hudebníky, aby dosáhli dokonalosti v novém kulturním prostředí, a zdůraznit kulturní diverzitu, která povzbuzuje pozitivní sociální změnu.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Projekt obsahuje mistrovské kurzy známých učitelů hudby. Navštěvují je mladí hudebníci z celého světa vybraní na základě konkurzů (Lublaň, Bělehrad, Barcelona a Londýn) nebo audiovizuální ukázky. Součástí projektu je rovněž sestavení symfonického orchestru, který prezentuje speciální repertoár ve slovinských koncertních sálách (Lublaň, Maribor), ale připravuje také mezinárodní turné (Varadžin, Bělehrad, Vídeň, Londýn). Recenze na projekty vyšly v prestižních mezinárodních hudebních časopisech: The BBC Music Magazine, The Gramophone, Classical FM, Das Orchester. V roce 2011 projekt hostil 250 mladých hudebníků z 38 zemí z celého světa. Projekt je zaměřen především na prezentaci a propagaci Mariboru jako Evropského hlavního města kultury v roce 2012.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Projekt umožňuje mladým hudebníkům spojit se s proslulými evropskými profesory, s nimiž by mohli eventuálně pokračovat ve svých studiích. Tento osobní kontakt je často cennější než jen přijímací zkoušky. Mladí lidé získají jedinečnou zkušenost hudební produkce na pódiu s náročným repertoárem, který se zkouší za účasti špičkových sólistů – členů slovinských národních orchestrů, kteří vedou jednotlivé sekce orchestru. Součástí projektu je také workshop, kde se studenti od profesionálů dozvídají, jakým problémům čelí hudebníci v současné době jak v oblasti jejich uměleckého oboru, tak v oblasti obchodních vztahů.
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Mladí hudební umělci a dirigenti ze zemí celého světa.

Zdroj financování:	Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu Slovinské republiky; Ministerstvo kultury Srbské republiky; Magistrát města Mariboru; Program Evropské unie Kultura 2007-2013.
Celkové náklady:	cca 310 000 EUR ročně
Kdo uskutečnění umožnil?	Balkánské urbanistické hnutí, Organizace pro kulturní spolupráci Interkultura, Maclaurin Media, Národní divadlo Brno – Janáčkova opera, Narodni dom Maribor, Konzervatoř hudby a baletu Maribor, Slovinský armádní orchestr, Hudební fakulta Bělehrad, Nadace Blaže Arničce, Ministerstvo kultury Srbské republiky, Magistrát města Mariboru, Velvyslanectví Španělského království v Lublani, Velvyslanectví Německé spolkové republiky v Lublani, Lublaňský festival.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky (<i>krátkodobé, dlouhodobé</i>) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	Krátkodobé: přivést dohromady mladé hudebníky z celého světa, aby mohli samostatně pracovat se světoznámými profesory hudby. Hrát společně v orchestrech a jiných tělesech hostujících na významných mezinárodních scénách. Dlouhodobé: účastnit se studijních programů známých učitelů hudby; pracovat v národních orchestrech a vystupovat na sólových koncertech; pochopit a zvládat současnou situaci na mezinárodní hudební scéně (z umělecké i obchodní stránky).

Země/Region:	SLOVINSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu
Název iniciativy (pokud existuje)	Systém spolufinancování projektů, které byly vybrány v rámci programu Kultura 2007-2013 (párové fondy)
Cíle:	Národní příspěvek na spolufinancování evropských projektů
Stručný popis problému nebo překážky spojené s mobilitou:	
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Stejná jako v programu Kultura 2007-2013 prosazujícím mobilitu kulturních hráčů.
Stručný popis přijatého řešení:	Ministerstvo kultury v roce 2011 spolufinancovalo: - 15 % v případě slovinského vedoucího projektu – maximální výše spolufinancování je 10 000 EUR; - 10 % v případě slovinského spolupořadatele projektu – maximální výše spolufinancování je 5 000 EUR; - 10 % evropské podpory na financování literárních překladů – maximální výše spolufinancování je 3 000 EUR;
Zdroj financování:	Ministerstvo školství, vědy, kultury a sportu
Celkové náklady:	195 288 EUR v roce 2011.
Kdo uskutečnění umožnil?	V souladu s 1. odstavcem (106.j.) zákona o veřejných financích uzavřelo Ministerstvo kultury „přímé smlouvy“ s úspěšnými uchazeči poté, co odevzdali veškeré potřebné informace a dokumenty (nebylo nutné žádné výběrové řízení).
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	

Výsledky od zahájení realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

45 spolufinancovaných projektů

37 evropských projektů (9 jako vedoucí projektu, zbytek jako spolupořadatelé) a 8 literárních projektů (vydavatelé).

Celková výše spolufinancování:

195 288 EUR, z čehož 20 235 EUR připadlo na projekt literárního překladu (nejnižší podíl spolufinancování 1 447 EUR; nejvyšší podíl spolufinancování 3 000 EUR); projekty pro projektové manažery a spolupořadatele 175 052 EUR (nejnižší podíl spolufinancování 600 EUR; nejvyšší podíl spolufinancování 10 000 EUR).

Země/Region:	ŠPANĚLSKO
Iničiační orgán:	Ministerstvo kultury
Název iniciativy (pokud existuje)	Podpora sítí
Cíle (iniciativy/plánu):	Poskytnout rozsáhlé a aktuální informace umělcům, kteří hodlají vycestovat na nějaký čas do zahraničí, aby tam rozvíjeli své umělecké dovednosti.
Stručný popis (iniciativy/plánu):	Referenční příručka o střediscích umělecké tvorby a rezidenčních pobytech pro umělce v Evropě. Příručku revidovalo Generální ředitelství pro prosazování výtvarného umění, Ministerstvo kultury. Obsahuje 225 evidenčních karet seřazených podle evropských zemí v abecedním pořádku s užitečnými informacemi o centrech rezidenčních pobytů pro umělce (místo, dostupnost, podmínky pro přijetí), které jsou rozděleny na tři druhy: samofinancovaná centra, dotovaná centra a kombinované financování.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky (v případě potřeby)	Těžkosti, s nimiž se setkávají začínající umělci, kteří se chtějí prosadit, aby si mohli rezervovat účast na koncertech, kontaktovat pořadatele festivalů a vydat svou první desku (v případě hudebníků).
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Začínající umělci
Zdroj financování:	Národní rozpočet
Celkové náklady:	1 500 000 EUR v roce 2010-2011
Kdo uskutečnění umožnil?	Z iniciativy Národního institutu pro živé umění a hudbu (Ministerstvo kultury) ve spolupráci s odborným odvětvím (obvod gps)
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	Zacíleno na národní úrovni: propojit regionální a místní kruhy, prostory, divadla atd.
Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):	- 300 koncertů začínajících umělců po celé zemi - 60 státních dotací na podporu nahrávání a vydání alb, singlů a klipů - vydání 3 kompilací s vybranými díly v různém stylu: pop, rock, jazz atd.

Země/Region:	ŠPANĚLSKO
Iniciační orgán:	Ministerstvo kultury
Název iniciativy <i>(pokud existuje)</i>	Reforma legislativy týkající se fundraisingu a sponzoringu
Cíle <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Prosazovat mimorozpočtové finanční zdroje a partnerství soukromého a veřejného sektoru.
Stručný popis <i>(iniciativy/plánu)</i> :	Pečovat o rozvoj soukromé účasti na podpoře kultury prostřednictvím daňových úlev a dalších finančních výhod.
Stručný popis vyřešeného problému/překonané překážky <i>(v případě potřeby)</i>	Škrty v rozpočtu
Cílová skupina (např. operátoři malého rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)	Soukromý sektor a jednotliví patroni. Nepřímo: oživit kulturní síť, podpořit začínající umělce, povzbudit kreativitu
Zdroj financování:	Soukromé
Celkové náklady:	bude stanoveno
Kdo uskutečnění umožnil?	Zapojeny jsou národní, regionální a místní orgány, probíhá.
Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?	
Výsledky <i>(krátkodobé, dlouhodobé)</i> od realizace <i>(pokud jsou údaje k dispozici)</i> :	

Země/Region:	ŠVÉDSKO
Iničiační orgán:	Švédský výbor pro umělecké granty
Název iniciativy	Mezinárodní výměnný program
Cíle (iniciativy/plánu):	Cílem je prosazovat umělecké dovednosti profesionálních umělců, kteří pracují nebo žijí ve Švédsku, a zvýšit jejich příjmy vycházející z umělecké práce.
Stručný popis:	- Podporovat iniciativu jednotlivých umělců, kteří chtějí pracovat, vystupovat, vystavovat, spolupracovat, provádět výzkum nebo studovat krátkou dobu v zahraničí. - Programy zajišťující mezinárodním odborníkům návštěvu Švédska (tanec, vizuální a užité umění*). - Rezidenční pobyty v zahraničí pro profesionální švédské umělce (tanec, vizuální a užité umění). - Rezidenční pobyty ve Švédsku pro mezinárodní profesionální umělce (tanec, vizuální a užité umění). <i>*Všecká opatření na zvýšení rozšíření mezinárodních výměny oblasti vizuálního a užitého umění probíhají v rámci programu Iaspis.</i>
Stručný popis problému	- Nedostatek institucí vhodných ke spolupráci v oblasti řemesel a designu. - Zviditelnění tanečního programu na mezinárodní úrovni. - Nedostatek informačních míst pro tanec, která by mohla doplnit činnost Švédskeho výboru pro umělecké granty. - Nedostatek rezidenčních pobytů otevřených pro více než jednoho člověka. - Může být těžké přesvědčit zahraniční experty, aby navštívili neznámé oblasti Švédska. Řešení tohoto problému spočívá ve vytvoření regionálních struktur, které se zabývají tím, že zvou na návštěvu experty, s nimiž jsou v kontaktu. - Většina umělců má podobné sítě v dost omezeném počtu zemí, zejména v Evropě.
Cílová skupina (např. operátoři malého	Jednotliví profesionální umělci v oblasti divadla, tance, filmu, hudby, vizuálního a užitého umění, kteří pracují nebo žijí ve Švédsku.

rozsahu/mladí, začínající umělci atd.)

Zdroj financování:

Celkové náklady:

Švédská vláda prostřednictvím Ministerstva kultury.

- Granty na iniciativy jednotlivých umělců: cca 990 000 EUR celkem, průměrná výše stipendia činila 1 600 EUR (2011)
- Návštěvy expertů: cca 28 000 EUR (2011)
- Rezidenční pobyty v ateliérech ve Švédsku pro umělce v oblasti vizuálního a užitého umění: cca 240 000 EUR (2012)
- Rezidenční pobyty v ateliérech ve švédsku pro umělce v oblasti tance: cca 55 000 EUR (2012)
- Taneční rezidenční pobyty v zahraničí: 50 000 EUR (2012)
- Rezidenční pobyty v zahraničí pro umělce v oblasti vizuálního a užitého umění: cca 290 000 EUR (2012)

Přímé náklady na rozvoj a řízení konkrétních výměnných programů (zaměstnanci, kancelářské prostory, ateliéry, cestovní výdaje):

- vizuální a užité umění: cca 760 000 EUR (2011)
- tanec: cca 127 000 EUR (2011)

Celkem: 2 540 000 EUR

Kdo uskutečnění umožnil?

Vláda zdůraznila rostoucí význam rozšíření mezinárodních výměn ve švédské kulturní politice, a na základě toho poskytla dodatečné prostředky. Výbor pro umělecké granty rovněž provedl dodatečné přerozdělení financování za účelem rozvoje této konkrétní odnože svého programu.

Který orgán/orgány bylo potřeba přesvědčit nebo s nimi spolupracovat?

Výsledky (krátkodobé, dlouhodobé) od realizace (pokud jsou údaje k dispozici):

V roce 2011 bylo jednotlivcům uděleno 620 grantů na mezinárodní výměny a vycestování do zahraničí. Podpora jednotlivým umělcům představuje pružný a vlivný nástroj pro jejich rozvoj a také pro ně vytváří větší trh. Tento druh podpory je čím dál důležitější pro umělce, kteří chtějí dosáhnout na nové publikum a na nové trhy a kteří usilují o novou spolupráci s ostatními umělci. Počet žádostí o účast v tomto programu rychle roste, zčásti pravděpodobně díky dlouhodobému nárůstu mezinárodních aspektů ve vysokém vzdělávání v oblasti umění.

Mezinárodní taneční program prosazuje více výměn a setkání – plynulost v překračování hranic, které vede k živější taneční scéně a rostoucímu počtu pracovních příležitostí v zahraničí, a to zejména pro tanečníky, méně už pak pro choreografy.

V roce 2011 bylo na rezidenčním pobytu ve Švédsku 51 umělců v oblasti vizuálního a užitého umění v rámci programu Iaspis. Obecná zkušenost je taková, že rezidenční pobyty odpovídaly potřebám sítí, jejichž byly součástí, a měly velký význam pro kariéru zúčastněných umělců a jejich kolegů.

V roce 2011 proběhlo 33 návštěv expertů, z toho 5 v souvislosti s tancem a 28 v oblasti vizuálního a užitého umění. Výsledky tohoto programu jsou jak okamžité, tak dlouhodobé. Někdy po nich následují okamžitá pozvání ke spolupráci a na místa konání různých akcí. Jindy jsou účinky druhotného rázu a výsledky jsou vidět až po delší době. Experti mají možnost se dobře seznámit s uměleckou scénou a pochopit konkrétní kontext do větší hloubky. Jedná se o dobře fungující doplněk k rezidenčnímu programu.

Přes značnou časovou náročnost představují pečlivě vybrané a dobře zorganizované návštěvy expertů účinný prostředek k vytvoření vysoce kvalitních mezinárodních výměn mezi umělci.

2. DODATEČNÉ ZDROJE, KTERÉ POSKYTLY ČLENSKÉ STÁTY

ČESKÁ REPUBLIKA

Umělci bez hranic, Česká kancelář programu Kultura, Institut umění - Divadelní ústav, Praha, 76 stran, česky, 2009.

<http://new.institutumeni.cz/media/document/umelci-bez-hranic.pdf>

Umělecké rezidence 2004-2008, Institut umění - Divadelní ústav, Praha, 74 stran, česky a anglicky, 2009.

<http://new.institutumeni.cz/media/document/tvurci-rezidence.pdf>

Studie:

Prekážky mobility v oblasti kultury, Institut umění - Divadelní ústav, Praha, česky, 2011.

<http://new.institutumeni.cz/media/document/prekazky-mobility-v-oblasti-kultury.pdf>

FINSKO

Mapování informačních míst mobility (Mobility Infopoint Mapping), které provedlo Finské divadelní informační centrum, partner pilotního projektu mobility EU Practices.

<http://on-the-move.org/library/article/14377/mobility-infopoint-mapping-finland-practices/>

FRANCIE

1. Národní zdroje (Ministerstvo kultury a komunikace) věnované konkrétním oblastem umění:

- Centre national du théâtre: <http://www.cnt.asso.fr>
- Centre national de la danse: <http://www.cnd.fr>
- Cité de la musique: <http://www.cite-musique.fr>
- IRMA - Information et ressources pour musiques actuelles: <http://www.irma.asso.fr>
- Centre national des arts du cirque: <http://www.cnac.fr>
- Centre national des arts plastiques: <http://www.cnap.fr>
- Hors les murs: <http://www.horslesmurs.fr>

2. Regionální zdroje:

- La Nacre/Rhône-Alpes: <http://www.la-nacre.org>
- ODIA/Normandie: <http://www.odianormandie.com>
- Arcade: <http://arcade.acted.org>
- Réseau en scène/Languedoc-Roussillon: <http://www.reseauenscene.fr>

3. Mobilita:

- www.artistes-etrangers.eu: webové stránky podporovaná oddělením mezinárodních vztahů francouzského Ministerstva kultury a komunikace. Poskytuje francouzským aktérům v oblasti kultury spolehlivé právní informace nezbytné k přípravě a usnadnění přijetí zahraničních umělců a kulturních pracovníků ve Francii. Informace na webových stránkách jsou jak ve francouzštině, tak v angličtině a obsahují průvodce potřebnými formalitami a postupy, které je nutné dodržovat, seřazené podle uměleckých oborů (například živé umění, knihy a redakce, výtvarné umění).

- www.ciup.fr/en/mobilite/artiste/home: Cité internationale universitaire de Paris, instituce, která se věnuje mezinárodní mobilitě a založila centrum zdrojů pro příchozí mezinárodní tvůrčí mobilitu (Bureau d'accueil des artistes et professionnels étrangers — BAAPE) za podpory regionu Ile-de-France (Paříž a okolí) a Ministerstva kultury a komunikace. Tato kancelář poskytuje zahraničním umělcům všech oborů a kulturním institucím na informace na míru o všech stránkách souvisejících s jejich přicestováním do Francie.

- Institut français: <http://www.institutfrancais.com>

- Relais culture Europe: <http://www.relais-culture-europe.org>

- Bureau export de la musique française: <http://www.french-music.org>

4. Další profesionální nástroje:

World music:

- Zone Franche: <http://www.zonefranche.com> konkrétně pomáhá agentům a jiným kulturním pracovníkům ve Francii, kteří chtějí pozvat zahraniční hudebníky s problematikou víz.

Vizuální umění:

- Maison des artistes: <http://www.lamaisondesartistes.fr> pro sociální zabezpečení, sociální ochranu, práva duševního vlastnictví a ochrany dat, zdroje financování.

- Fédération des réseaux et associations d'artistes plasticiens (FRAAP): <http://www.fraap.org> skupina současných umělců, která se věnuje problematice sociální ochrany, práv duševního vlastnictví a ochrany dat, zdrojů financování.

- Congrès interprofessionnel de l'art contemporain: <http://www.cipac.net> se soustředí na příslušné zákony a organizaci školení.

Živé umění:

- ONDA (Office national de diffusion artistique): www.onda.fr

5. Občanské společnosti (soukromé subjekty; neobchodní společnosti):

- Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM): sdružení, které vybírá platby za autorská práva a poté je distribuuje původním autorům, skladatelům a vydavatelům.

- ADAMI & SPEDIDAM: pro kolektivní správu práv vystupujících.

- [Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques](http://www.sacd.org) (SACD): zastupuje autory, dramatiky a jejich díla.

3. RELEVANTNÍ STUDIE/ZPRÁVY

- Strategická příručka *Jak strategicky využívat evropské podpůrné programy, včetně strukturálních fondů, jak pečovat o kulturní potenciál pro lokální, regionální a národní rozvoj a podporovat jeho vedlejší účinky v širší ekonomice?* Pracovní skupina pro otevřenou metodu koordinace (OMC) odborníků z členských států EU v kulturním a tvůrčím odvětví, ve znění Pracovního plánu pro kulturu na období let 2011 až 2014, duben 2012.

- *Culture 2020. Changer de modèle, construire l'Europe. Enjeux et leviers pour le secteur culturel français*. Relais Culture Europe, 2012 (http://www.relais-culture-europe.org/fileadmin/fichiers/6_Forum_Culture_Europe/Culture2020-etude-f.pdf)

- *Informační standardy týkající se mobility umělců a kulturních pracovníků*, skupina odborníků zabývajících se standardy informování o mobilitě zřízená Evropskou komisí na základě Pracovního plánu pro kulturu na období let 2011 až 2014, prosinec 2011.

- *Divadlo, tanec, street art, loutkářství a cirkus – výměny mezi Francií a Evropou*, studie, kterou u sdružení ONDA objednalo francouzské Ministerstvo kultury a komunikace, generální ředitelství pro uměleckou tvorbu (DGCA), duben 2011.

<http://www.onda.fr/fr/documents.php?doc=42>.

- *Průvodce financováním mezinárodní mobility umělců a kulturních pracovníků v Evropě*, PRACTICS, On the Move and Interarts, 2011.

- Závěrečná zpráva a doporučení Výboru pro kulturní otázky *O zlepšení podmínek podpory mobility umělců a kulturních pracovníků*, Pracovní skupina pro otevřenou metodu koordinace (OMC) odborníků z členských států EU, ve znění Pracovního plánu pro kulturu na období let 2008 až 2010, červen 2010.

- *Mobility Matters (Na mobilitě záleží). Programy a plány na podporu mobility umělců a kulturních pracovníků*, studie institutu ERICarts, 2008.

- *Créer - Servir l'art: un guide pratique*, Ministère de la Culture, Lucembursko.